

Akideja e Selefëve dhe dijetarëve të Hadithit

**Imam Ebu Uthman Ismail
ibën Andurrahman es Sabuni
(373 - 449 h.)**

AKIDEJA E SELEFEVE DHE DIJETAREVE TE HADITHIT

Imam Ebi Uthman Ismail ibën Abdurrahman es-Sabuni

(373-449 h.)

Përktheu: Bledar Hoxha

Fjala e përkthyesit

Falënderimet i takojnë vetëm Allahut. Vetëm Atë e falënderojmë dhe prej Tij kërkojmë ndihmë dhe falje të gjynaheve tona. I lutemi Allahut të na ruaj prej sherrit të veteve tona dhe prej punëve tona të këqia! Atë që e udhëzon Allahu, ai është i udhëzuar; atë që e humb Allahu, atë nuk ka kush që e udhëzon. Dëshmoj se nuk ka të adhuruar tjetër me të drejtë përveç Allahut dhe dëshmoj se Muhamedi është rob i Allahut dhe i Dërguari i Tij.

Po paraqes para duarve të lexuesve dhe vëllezërve të mi muslimanë, këtë libër të përshtatur në gjuhën shqipe, ashtu që t'u vij atyre sadopak në ndihmë për njohjen e besimit të saktë dhe të vërtetë të Islamit. Vëzhguesi në terrenin e sotëm në mesin e muslimanëve gjen një përzierje dhe ngatërrim të vërtetës me të pavërtetën, të dijes me injorancën dhe të Sunetit me bidatin. Kjo për shkaqe të shumta ndër të cilat mund të përmendim mungesën e literaturës së saktë dhe të nevojshme në këtë temë (temën e Akides).

Besoj se unë e kreu atë që ndjeja për detyrë ndaj vëllezërve të mi për ndihmesën e tyre në njohjen dhe mësimin e Akides së saktë të Ehli Sunetit dhe Xhematit. Libri që keni në duar është një përmbledhje e shkurtuar e bazave të Akides së Selefëve tanë të mirë dhe dijetarëve të Hadithit të të

Dërguarit (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) të cilin e ka shkruar një prej dijetarëve të mëdhenj të Islamit në shekullin e katërt dhe të pestë të hixhretit, imam es-Sabuni. Ky libër ka fituar besimin dhe përgëzimin e shumë prej dijetarëve të Ehli Sunetit, të cilët e kanë parë dhe lexuar atë dhe ai konsiderohet si një nga burimet bazë të Akides së Ehli Sunetit dhe Dijetarëve të Hadithit, bashkë me disa libra të tjerë madhështorë, të cilët do të përmenden gjatë librit dhe për të cilat lus Allahun që të shohin dritën në gjuhën shqipe, edhe pse janë paksa voluminoze!

Siç e thamë më lart, libri është shumë i përmbledhur dhe autori është përpjekur të paraqesë në të çfarë ka mundur prej bindjeve të Ehli Sunetit duke treguar edhe transmetuesit, edhe përcjellësit e fjalëve, në mënyrë që të jetë sa më i përpiktë. Korrektori dhe studjuesi i librit është përpjekur të nxjerrë çdo transmetim prej burimit në të cilin gjendet dhe gjithashtu ka përmendur një biografi të përmbledhur për të gjithë

transmetuesit që ka përmendur autori, por unë nuk i kam përmendur të gjitha ato biografi për t'iu ruajtur zgjatjes dhe daljes nga tema.

Ky libër, edhe pse me përmasa të vogla, është i domosdoshëm për të gjithë muslimanët, për të përparuarin në dije dhe për atë më pak të mësuar.

Nëse njihet e vërteta, atëherë është e lehtë njohja e të kotës dhe dallimi i saj, sepse çdo gjë që e kundërshton të Vërtetën dhe bie ndesh me të, ajo është e kotë. Po ashtu, nëse njihen ndjekësit e së Vërtetës, atëherë është e lehtë që të njihen ndjekësit e të kotës.

Lus Allahu e Madhëruar që të na drejtojë në të Drejtën dhe të Vërtetën dhe të na bashkojë në Xhenet me të Dërguarin e Tij (sal-lallahu alejhi ue sel-lem), sahabet e tij të ndershëm dhe ndjekësit e gjurmëve të tyre deri në Ditën e Kijametit!

Përkthyesi
Shkurt 2004
Dhul-Hixheh 1424 h.

Biografia e autorit

Prejardhja e tij:

Ai është Ebu Uthman Ismail Ibn Abdurrahman Ibn Ahmed Ibn Ismail Ibn Ibrahim Ibn Amir Ibn Abid es-Sabuni en-Nijsaburi, hafiz, muhadith, fakih, i quajtur dijetar i Islamit. Fjala "es-Sabuni" është marrë prej prodhimit të sapunit, siç thotë es-Semaani në librin "Prejardhjet": "Ka qenë një shtëpi e madhe për prodhimin e sapunit në Nisabur dhe ndoshta ndonjë prej gjyshërve të tij ka pasë punuar në të dhe kështu i është veshur ky llagap."

Jeta e tij:

Ka lindur në Bushenxh, në zonat e Huratit (Sixhistan) në mes të muajit Xhemadul Ahira, në vitin 373 hixhri. Thotë Abdul-Gafir el-Farisi: Babai i tij, AbduRrahman Ebu Nasr, ka qenë prej predikuesve të mëdhenj të Nisaburit dhe u ndoq e u vra për shkak të shtrëngimit dhe medh'hebit të tij. Kështu që i biri i tij, Ismaili, zuri vendin e tij dhe u ul në karrigen e tij që në moshën dhjetë vjeç dhe të gjithë imamët e kohës së tij prezentonin në tubimet e tij.

E mori përsipër edukimin dhe përgatitjen e kushteve të tij, imam Ebu Tajjib Sehl Ibn Muhamed es-Sa'luki, i cili prezentonte edhe në tubimet e tij dhe e lavdëronte atë. Gjithashtu prezentonin në tubimet e tij dijetarët e tjerë si Ebu Is'hak el-Isfrazijni, imam

Ebu Bekr Ibn Furik, etj. të cilët çuditëshin prej zgjuarsisë dhe mprehtësisë së tij, bukurisë së formimit të shprehjeve në të dyja gjuhët, arabisht dhe persisht, mësimi përmendësh të haditheve, derisa u rrit dhe u bë burrë e arriti vendin në të cilin arriti. Gjatë gjithë kohës së tij, ai ishte i zënë me adhurime e punë të mira. Arriti majat në urtësi e formim të përgjithshëm. Njihej për namazin e tij në formën më të mirë, faljen shumë natën dhe dëlirësinë e tij, saqë merrej për shembull. Abdul-Gafir e përshkruan atë kështu: "Ai ishte imam, dijetar i Islamit, predikues, mufessir (komentues i Kur'anit), dijetar hadithi, këshillues që i bashkoi njerëzit e kohës së tij në rrugën e tij. I këshilloi muslimanët në tubimet e dijes shtatëdhjetë vjet radhazi, mbante hutbe dhe u fal imam në xhaminë e madhe në Nisabur për rreth njëzet vjet."

Thotë gjithashtu: "Ka qenë më i ditur në dëgjimin e haditheve, mbajtjen për mendësh, përhapjen e dijes dhe librave të tij, se të gjithë dijetarët e kohës së tij. Ka qenë më i sukseshmi në grumbullimin e haditheve dhe nxitjen në dëgjimin e tyre nëpër mexhlise. I ka mbledhur hadithet në Nisabur, Serahas, Furat, Sham, Hixhaz e nëpër male. Ka pasur lidhje me shumë vende dhe numri i njerëzve që kanë marrë prej tij është shumë i madh. Imam Sabuni ka qenë (Allahu e mëshiroftë) respektues i hadithit dhe i kushtonte vëmendje të madhe zinxhirit të transmetuesve.

Familja e tij:

Ebu Uthman es-Sabuni ka pasur dy djem. I pari, Abdullahi, që vdiq në jetën e babait të tij gjatë rrugës për në Haxh; dhe i dyti, Abdurrahmani, që morri dijen dhe hadithin prej babait të tij në Nisabur dhe më pas u bë gjykatës në Azerbaxhan. Edhe pse llagapi i imam Sabunit është Ebu Uthman, nuk i kam gjetur ndonjë djalë me këtë emër në librat e biografive. Ka pasur një vëlla që quhej Is'hak Ibn Abdurrahman es-Sabuni, që ka qenë këshillues e predikues dhe që zëvendësonte shpesh vëllanë e tij nëpër tubime. Nga të gjitha këto arrijmë në përfundimin që familja e Ismail Sabunit ka qenë familje dijeje, njohjeje e udhëzimi. Imam Sabuni e ka marrë dijen prej shumë dijetarëve të njohur dhe ka pasur gjithashtu shumë nxënës. Edhe shkrimet e tij janë të shumta.

Akideja e Sabunit dhe medh'hebi i tij

Imam Sabuni është pasues i mendimit të dijetarëve të hadithit prej Selefëve të mirë, kështu që akideja e tij është selefije. Argumenti më i qartë për këtë është libri që kemi në duar, në të cilin ai ka shprehur në fillim të tij se do të mbledhë në të disa tema në bazat e akides sipas bindjes së Selefëve dhe duke shpresuar përfitimin prej tij. Në fund të këtij libri, autori ka përmendur disa prej dijetarëve të mëdhenj të hadithit dhe Sunetit që janë shembull për t'u ndjekur dhe që besojnë atë që ai e ka pohuar në librin e tij, pastaj thotë: "Dhe unë, me mirësinë e Allahut të Lartësuar, pasoj gjurmët e tyre, ndriçohem me dritën e tyre dhe këshilloj vëllezërit dhe shokët e mi që të mos rrëshqasin nga rruga e tyre dhe të mos ndjekin fjalë të tjera përveç të tyreve... deri në fund të fjalës së tij. Ndërsa

medh'hebi i autorit në fikh, sipas asaj që kam kuptuar unë, është se medh'hebi i tij është Shafi'ij, duke u bazuar në argumentet e mëposhtme:

1. Gjendja e biografisë së tij në librat biografikë të Shafive dhe jo në ndonjë medh'heb tjetër.
2. Pohimi i kësaj fjale prej dijetarit Ibnu Amad el-Hanbeli.
3. Vetë autori kur paraqiti në këtë libër të tij një numër dijetarësh sipas rrugës së të cilëve ai shkonte, përmendi në krye të tyre imam Shafiun dhe e lavdëronte e fliste mirë për të.

Dijetarët e mëdhenj kanë folur për të fjalët më të mira.

Ebu Uthman es-Sabuni ka vdekur në Nisabur, në kohën e ikindisë, ditën e enjte, 3 Muharrem, të vitit katërqind e dyzet e nëntë sipas hixhretit, pas një sëmundjeje që e kapi.

O Zot! Lehtëso dhe ndihmo me Mirësinë dhe Mëshirën Tënde!

Zinxhiri i transmetuesve të librit

Na ka treguar kryegjykatësi i Damaskut, Nidhamud-din Umer Ibn Ibrahim Ibn Muhamed Muflih es-Salihi el-Hanbeli, gojarisht: Na ka treguar hafiz Ebu Abdullah Muhamed Ibn Abdullah Ibn Ahmed Ibn Muhib el-Makdisi: Na kanë treguar dy dijetarët: Xhemalud-din AbduRrahman Ibn Ahmed Ibn Umer Ibn Sheker dhe Ebu Abdullah Muhamed Ibn Muhib Abdullah Ibn Ahmed Ibn Muhamed el-Makdisijeni. Tha i pari: Na ka treguar Ismail Ibn Ahmed Ibn el-Husejn Ibn Muhamed el-Iraki dhe ne dëgjonim: Na ka treguar Ebu Fet'h Abdullah Ibn Ahmed el-Kharki. Dhe tha i dyti: Na ka treguar Ahmed Ibn Abdu ed-Daim. Na ka treguar gjithashtu Taxhud-din Muhamed Ibn Hafidh Imadud-din Ismail Ibn Muhamed Ibn Berdes el-Ba'li... Dhe na ka treguar kryegjykatësi iz-Zud-din AbduRrahim Ibn Muhamed Ibn el-Furat el-Hanefi, gojarisht: Na ka treguar Muhamed Ibn Halijfe Ibn Muhamed Ibn Khalef el-Munexhi: Na ka treguar Xhemal AbduRrahman Ibn Ahmed Ibn Umer Ibn Sheker se autori (es-Sabuni) ka thënë:

Shkaku i shkruajtjes së librit

"Falënderimi i takon vetëm Allahut, Zotit të botëve dhe përfundimi i mirë qoftë për besimtarët e devotshëm. Ndërsa Pagja dhe Mëshira e Allahut qofshin mbi Muhamedin, familjen e tij dhe të gjithë shokët e tij.

Në kohën kur dola nga Amidi i Tarbistanit (vend në Iran, në jug të detit Kazvijn) dhe vendet e Xhilanit, në drejtim të Shtëpisë së Shenjtë (Kabës) dhe për të vizituar varrin e të të Dërguarit të Allahut (salallahu alejhi ue sel-lem), më kërkuan disa vëllezër të mitë në

Fe që t'u mbledh disa tema në bazat e Fesë pas të cilave janë kapur ata që kanë kaluar prej imamëve të mëdhenj, dijetarëve të muslimanëve dhe selefëve të mirë. Ato baza me të cilat u udhëzuan dhe thirrën njerëzit në çdo kohë, si dhe gjërat që i kundërshtojnë dhe i mohojnë këto baza prej të cilave u larguan të gjithë besimtarët e sinqertë e të devotshëm. Baza, për hir të të cilave ata lidhnin miqësi dhe shpallnin urrejtje, quanin bidatçi dhe e nxirrnin nga Feja këdo që besonte diçka tjetër përveç atyre. Kështu që iu mbështeta Allahut të Lartësuar dhe shkrova në këtë libër atë që munda në mënyrë të shkurtuar e të përmbledhur, duke shpresuar që të përfitojnë prej tij të zotët e mendjes e të shikimit. Allahu është Ai që jep sukses dhe vendosmëria në Rrugën e Drejtë e të Saktë nuk arrihet vetëm se me mirësinë e Allahut dhe Mëshirën e Tij!

Pohimi i Cilësive të Allahut të Lartësuar

I mbështetur në Allahun e Lartësuar them: Pasuesit e Hadithit - Allahu i ruajtë të gjallët e tyre dhe i mëshiroftë të vdekurit e tyre - dëshmojnë se Allahu i Lartësuar është Një dhe se Muhamedi është rob dhe i Dërguar i Allahut (Resul dhe Nebij). Ata e njohin Zotin e tyre me ato cilësi të cilat janë shprehur në Shpalljen dhe Librin e Tij, apo për të cilat ka dëshmuar i Dërguari i Tij (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) në hadithet e sakta që na janë transmetuar prej njerëzve të drejtë e të besueshëm nga ai (sal-lallahu alejhi ue sel-lem). Ata pohojnë për Allahun e Lartësuar çdo gjë që Ai e ka pohuar për Vetën e Tij në Librin e Tij apo në gjuhën e të Dërguarit të Tij (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) dhe nuk besojnë se Cilësitë e Allahut i përngjasojnë cilësive të krijesave të Tij. Ata thonë: Allahu e ka krijuar Ademin me Dy Duart e Tij, siç e ka shprehur këtë në Fjalën e Tij: **"(Allahu) i tha: O Iblis! Ç'të ndaloi ty që të mos i biesh në sexhde atij të cilin Unë e krijova me Dy Duart e Mia?"** Ata nuk e ndryshojnë fjalën nga domethënia e saj duke thënë (p.sh) që Dy Duart e Allahut janë dy mirësitë e Tij, apo dy Fuqitë e Tij, siç është devijimi i mu'tezilive dhe xhehmijeve - Allahu i shkatërroftë -, as nuk i përshkruajnë ato të Dyja (Duart e Allahut) me ndonjë formë, as nuk i përngjasojnë Ato me duart e krijesave, siç i përngjasojnë mushebbihitë - Allahu i fëlliqtë - Ndërsa pasuesit e Sunetit Allahu i ka ruajtur nga tahrifi (ndryshimi i domethënies së fjalës), nga tashbihi (ngjasimi apo shëmbëllimi) dhe nga tekjifi (përshkrimi e krahasimi) dhe i ka dhënë atyre njohuri dhe kuptim nga Mirësia e Tij, kështu që ata ndoqën rrugën e Njësimit dhe pastrimit të Allahut (nga ajo që nuk i përshtatet) dhe u larguan prej ta'tilit (heqjes dhe zhveshjes së Allahut prej atyre cilësive) dhe prej teshbihit (përngjasimit), duke ndjekur Fjalën e Allahut të Lartësuar: "Asgjë nuk i përngjet Atij dhe Ai është Gjithëdëgjuesi, Gjithëshikuesi."

Po ashtu, Kur'ani i ka përmendur Dy Duart e Allahut të Lartësuar, si në Fjalën e Allahut:

"(Allahu) i tha: O Iblis! Ç'të ndaloi ty që të mos i biesh në sexhde atij të cilin Unë e krijova me Dy Duart e Mia?"

Gjithashtu në Fjalën e Allahut:

"Përkundrazi, të Dyja Duart e Tij janë të shtrira. Ai shpenzon nga Begatitë e Tij siç do Ai."

Gjithashtu, janë transmetuar Hadithe të sakta nga i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) të cilat përmendin Dorën e Allahut, siç është Hadithi i dialogut ndërmjet Musait dhe Ademit (alejhimas-selam) kur Musai i tha: "Allahu të ka krijuar ty me Dorën e Tij dhe ka urdhëruar engjëjt që të bëjnë ty sexhde..."

Apo siç është hadithi ku Allahu thotë: "...Unë nuk barazoj ata të mirët prej pasardhësve të atij që krijova me Dy Duart e Mia, me atë që i thashë: bëhu, dhe ai u bë (engjëjt)."

Dhe Hadithi: "Allahu e ka krijuar Firdeusin (xhenetin) me Dorën e Tij."

Po kështu ata (pasuesit e Sunetit) thonë për të gjitha Cilësitë e Allahut të cilat i ka përmendur Kur'ani dhe Hadithet e sakta si p.sh. Dëgjimi i Allahut, Shikimi dhe Syri i Tij, Fytyra e Tij, Dija, Fuqia dhe Mundësia për çdo gjë, Krenaria dhe Madhështia, Dëshira dhe Dashja, të Folurit e Allahut dhe Fjala e Tij, të Kënaqurit dhe Mërzitja e Tij, Dashuria dhe Urrejtja, Gëzimi dhe Qeshja e Tij, e Cilësitë e tjera të Allahut të Lartësuar; se ata i besojnë këto pa i përngjasuar me ato të krijesave dhe qëndrojnë në kufijtë që i ka vënë Allahu dhe i Dërguari i Tij (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) dhe nuk shtojnë mbi ato, nuk i përshkruajnë, nuk i ngjasojnë me ato të krijesave, nuk e ndryshojnë kuptimin e tyre as shprehjen e tyre, nuk i ndërrojnë me diçka tjetër, nuk e zhveshin fjalën që njeh gjuha arabe dhe e përdor në atë kuptim të caktuar nga kuptimi i saj, siç bën ndonjë kundërshtues me mohimin apo shpjegimin e tyre me fjalë të tjera. Por, ata ndjekin kuptimin e drejtpërdrejt të këtyre ajeteve apo haditheve dhe e lënë dijen e hollësishme të tyre tek Allahu i Lartësuar duke pohuar që shpjegimin e së Vërtetës (formën, mënyrën etj.) së tyre nuk e di kush përveç Allahut, ashtu si na ka treguar Allahu për dijetarët e vërtetë në Fjalën e Tij: "Dhe ata që janë plotësisht të vendosur në dije, thonë: Ne besojmë në të (Kur'anin); i tëri (Ajete të qarta e të paqarta) është nga Zoti ynë. Dhe nuk marrin mësim veçse ata që janë të brumosur me mendje të shëndoshë."

Kur'ani i Lartë është zbritur nga Allahu dhe nuk është i krijuar

Dijetarët e Hadithit dëshmojnë dhe besojnë se Kur'ani është Fjala e Allahut, Libri i Tij, Shpallja e Tij, ajo që Allahu ka zbritur dhe nuk është i krijuar. Ndërsa ai që thotë se Kur'ani është i krijuar dhe ka bindje për këtë, ai është kafir (mohues). Kur'ani që është Fjalë e Allahut dhe Shpallje prej Tij. Është ai Kur'an me të cilin ka zbritur Xhibrili tek i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) në gjuhën arabe dhe që është përgëzues e qortues për popullin që e di.

Allahu i Lartësuar thotë:

"Dhe sigurisht që ky (Kur'ani) është shpallje nga Zoti i gjithësisë, me të cilin ka zbritur Shpirti i besueshëm (Xhibrili) në zemrën tënde (O Muhamed) që të mund të jesh prej këshilluesve. Ai është zbritur në gjuhën e qartë arabe."

Ai është Kur'ani të cilin Muhamedi (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ia komunikoi popullit të tij, siç është urdhëruar me këtë në Fjalën e Allahut të Lartësuar:

"O ti i Dërguar (Muhamed)! Shpalle mesazhin i cili të është zbritur ty nga Zoti yt!..."

Dhe ishte ajo që ai (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) u shpalli atyre me urdhërin e Allahut, Fjala e Allahut të Lartësuar për të cilën i Dërguari (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ka thënë: "A më pengoni mua që të shpall Fjalën e Zotit tim?!"

Është ai Kur'an i cili ruhet në gjokse (përmendësh), lexohet me gjuhë dhe shkruhet në letër. I gjithë ai është Fjalë e Allahut të Lartësuar dhe nuk është i krijuar, dhe ai që pretendon se ai është i krijuar, e ka mohuar Zotin e Lartësuar.

Kam dëgjuar el-Hakim Ebu Abdullah të thotë: Kam dëgjuar Ebu el-Uelijd Hasan Ibn Muhamed të thotë: Kam dëgjuar imam Ebu Bekr Muhamed Ibn Is'hak Ibn Huzejmeh të thotë: "Kur'ani është Fjalë e Allahut dhe jo i krijuar, ndërsa ai që thotë se Kur'ani është i krijuar, e ka mohuar Allahun e Lartësuar (është kafir) dhe nuk i pranohet shehadeti, nuk vizitohet kur është i sëmurë, nuk i falet xhenazeja dhe nuk varroset në varrezat e muslimanëve. Atij i jepet afat tri ditë që të pendohet, e nëse nuk e bën, atëherë i pritët koka."

Shqiptimi i Kur'anit

Shejh Ebu Bekr el-Ismaili el-Xhurxhani ka shkruar në broshurën e tij, të cilën ia dërgoi banorëve të Xhilanit: "Kush thotë se të shqiptuarit e Kur'anit (leximi i tij me gjuhë) është i krijuar dhe ai ka për qëllim Kur'anin, ka thënë se Kur'ani është i krijuar."

Thotë Ibn Mehdi et-Taberi në librin "Akideja," të cilin e shkroi për banorët e atyre vendeve: "Medh'hebi i pasuesve të Sunetit dhe Xhematit është se Kur'ani është Fjalë e Allahut të Lartëmadhëruar, shpallja e Tij, ajo që Ai ka zbritur, Urdhëri dhe ndalesa e Tij dhe nuk është i krijuar. Ndërsa kush thotë se ai është i krijuar, ai e ka mohuar Allahun e Lartësuar. Kur'ani është i ruajtur në gjokset tona, lexohet me gjuhët tona dhe është i shkruar në letër. Ai është Fjalë me të cilën Allahu i Lartësuar ka folur, ndërsa kush thotë Kur'ani me shqiptimin tim është i krijuar, ose se shqiptimi im me Kur'anin është i krijuar, ai është injorant, i humbur dhe mohues i Allahut të Lartësuar."

E përmenda këtë pjesë nga libri i Ibn Mehdiut për shkak të përkrahjes sime të tij në të, sepse ai ka pasuar selefët prej dijetarëve të hadithit në atë që ka thënë edhe pse ai ka qenë i zhytur në shkencën e oratorisë e filozofisë dhe shkrimet e tij në to janë të shumta, por këtë temë ai e ktheu dhe e mori prej të zotëve të saj.

Na ka treguar hafiz Ebu Abdullah: Kam lexuar një shkrim të Ebu Amr el-Mustemli që thoshte: Kam dëgjuar Ebu Uthman Seid Ibn Ishkab të thotë: Kam pyetur Is'hak Ibn Ibrahim për të shqiptuarit e Kur'anit dhe ai tha: "Nuk duhet të diskutohet kjo gjë. Kur'ani është Fjalë e Allahut dhe nuk është i krijuar."

Ibn Xherir et-Taberi thotë në librin "el-I'tikad," të cilin e ka veçuar për këtë temë: "Përsa i përket shqiptimit të njerëzve me Kur'anin, nuk ka ndonjë gjurmë prej sahabëve apo tabi'inëve, përveç asaj që ka ardhur nga ai, fjala e të cilit ka qenë e dobishme dhe e mjaftueshme dhe në pasimin e të cilit është e vërteta dhe udhëzimi dhe fjala e të cilit vihet në vendin e imamëve të parë të këtij umeti: Ebu Abdullah Ahmed Ibn Hanbel (Allahu e mëshiroftë).

Ebu Ismail et-Tirmidhi më ka thënë se ka dëgjuar Ebu Abdullah Ahmed Ibn Hanbel (Allahu e mëshiroftë) të thotë: "Fjala në shqiptimin e Kur'anit është prej xhehmive, sepse Allahu thotë: "... **atëherë, siguroji atij strehim me qëllim që ai të dëgjojë Fjalën e Allahut...**" Prej kujt do ta dëgjojë atë? (a nuk do ta dëgjojë prej gojës së njeriut dhe megjithatë Allahu ka thënë: që të dëgjojë Fjalën e Allahut)." Pastaj tha (Tirmidhiu): Kam dëgjuar një grup prej shokëve tanë emrat e të cilëve nuk më kujtohen, se kanë thënë për imam Ahmedin (Allahu e mëshiroftë) se ai thoshte: "Kush thotë se shqiptimi im i Kur'anit është i krijuar, ai është xhehmij, kurse ai që thotë se shqiptimi im i Kur'anit nuk është i krijuar, ai është bidatçi (sepse këtë shprehje nuk e kanë thënë të parët)."

Thotë Muhamed Ibn Xherir: "Nuk na lejohet të themi në këtë temë fjalë tjetër përveç fjalës së tij, sepse nuk kemi paraardhës që të ketë thënë gjë tjetër

përveç atij. Dhe ajo që ai ka thënë është e mjaftueshme dhe bindëse dhe se ai është imami që duhet të pasohet, mëshira dhe kënaqësia e Allahut qofshin mbi të!"

Këto ishin fjalët e Muhamed Ibn Xheririt të cilat i kam marrë nga libri i tij, "el-I'tikad."

Them: Muhamed Ibn Xheriri e ka pastruar veten e tij, me këtë temë të librit të tij, nga e gjithë ajo që i është veshur dhe me të cilën është akuzuar se gjoja ka dalë nga rruga e Sunetit dhe ka anuar nga bidati. Përsa i përket asaj që ka treguar për Ahmedin (Allahu e mëshiroftë) se fjala në shqiptimin e Kur'anit është prej xhehmive, këtë fjalë ai e ka thënë vërtet dhe kjo për arsye se Xhehmiu dhe pasuesit e tij qenë të parët që thanë se Kur'ani është i krijuar dhe ata që folën për shqiptimin e Kur'anit arritën gradualisht në thënien se Kur'ani është i krijuar, por në atë kohë (në kohën e imam Ahmedit) kishin frikë prej pasuesve të sunetit që ta shprehin hapur këtë fjalë, kështu që folën për shqiptimin e

Kur'anit duke pasur për qëllim se ai me shqiptimin tonë është i krijuar. Për këtë shkak imam Ahmedi i quajti ata me emrin xhehmije.

Transmetohet gjithashtu se imam Ahmedi ka thënë: "Çështja e shqiptimit është më e keqe se xhehmija."

Ndërsa ajo që ka treguar Muhamed Ibn Xheriri për imam Ahmedin, se ai ka thënë: "Kush thotë se shqiptimi im i Kur'anit është i krijuar, ai është bidatçi," ka pasur për qëllim me këtë se të parët prej Ehli Sunetit nuk e kanë zënë me gojë çështjen e shqiptimit të Kur'anit dhe as që kanë pasur nevojë të hyjnë në të, por kjo fjalë është shpikur nga ata që kërkojnë të zhyten në gjëra që nuk u duhen dhe nga budallenjtë të cilët i kaluan kufijtë e errësirës së ndaluar dhe fjalës së ulët duke u futur në atë që nuk janë futur të parët nga dijetarët e Islamit. Për këtë shkak ka thënë imam Ahmedi se kjo fjalë është bidat dhe se ai që pason sunetin duhet të largohet prej saj, mos ta shprehë atë dhe as ndonjë fjalë të ngjashme me të prej bidateve, por të qëndrojë te ajo që kanë thënë selefët prej dijetarëve që duhen ndjekur, se: Kur'ani është Fjalë e Allahut dhe nuk është i krijuar dhe mos të shtojë mbi këtë fjalë!

Na ka treguar hafiz el-Hakim Ebu Abdullah se Ebu Bekr Muhamed Ibn Abdullah el-Xherahi u ka thënë në Merv (qyteti më i njohur në Horasan) se Jahja Ibn Sasuvejh ka thënë se Abdul-Kerim es-Sukeri ka thënë: Më ka treguar Uehb Ibn Zum'ah se Ali el-Bashani ka thënë: Kam dëgjuar Abdullah Ibn Mubarek të thotë: "Kush mohon një germë të Kur'anit, ka mohuar të gjithë Kur'anin dhe kush thotë se unë nuk e besoj këtë lam (shkronjën "lam"), ai ka bërë kufër."

Qëndrimi i Allahut mbi Arshin e Tij

Pasuesit e Hadithit besojnë dhe dëshmojnë se Allahu i Madhëruar është mbi shtatë qiejtë e Tij, mbi Arshin e Tij, siç e ka thënë këtë në Librin e Tij, në Fjalën e Tij në suren el-A'raf:

"Padyshim që Zoti juaj është Allahu, i Cili krijoi qiejtë dhe tokën në gjashtë ditë dhe pastaj Ai u ngrit lart dhe qëndroi mbi Arsh (Fronin e Tij Madhështor, ashtu siç i shkon Madhëstisë së Tij)."

Dhe thotë Allahu në suren Junus: **"Padyshim që Zoti juaj është Allahu, i Cili krijoi qiejtë dhe tokën në gjashtë ditë dhe pastaj Ai u ngrit lartë dhe qëndroi mbi Arsh (Fronin e Tij Madhështor, ashtu siç i shkon Madhëstisë së Tij) duke rregulluar e sunduar çështjet për çdo gjë. Asnjë ndërmjetësues nuk mund të kërkojë të flasë (për të ndërmjetësuar tek Ai), veçse pas Lejes së Tij..."**

Dhe Fjala e Allahut në suren er-Ra'd:

"Allahu është Ai, i Cili ngriti qiejtë pa shtylla që t'i shihni, pastaj Ai u ngrit lart dhe qëndroi mbi Arsh..."

Dhe Fjala e Tij në suren el-Furkan:

"Pastaj Ai u ngrit lart dhe qëndroi mbi Arsh. I Gjithëmëshirshmi! Kështu, pra, pyete Atë (O Muhamed!) për Cilësitë e larta të Tij, etj.) sepse Ai është i Njohur për gjithçka."

Dhe Fjala e Allahut në suren es-Sexhde:

"Pastaj Ai u ngrit lart dhe qëndroi mbi Arsh (Fronin e Tij Madhështor, ashtu siç i shkon Madhëstisë së Tij)."

Dhe Fjala e Allahut në suren Ta-Ha:

"Mëshiruesi mbi Arsh qëndron."

Gjithashtu na ka treguar Allahu i Lartësuar për firaonin e mallkuar se a i tha Hamanit:

"O Haman! Ndërto për mua një kullë që të mund t'i arrij rrugët e qiejve dhe të mund të shoh Zotin e Musait. Por, unë me të vërtetë që e quaj atë gënjeshtar..."

Dhe firaoni nuk e tha këtë veçse për shkak se ai dëgjoi Musain (alejhis-salam) të thotë se Zoti i tij është në qiell. A nuk e sheh fjalën e firaonit: "Por unë me të vërtetë që e quaj atë gënjeshtar." d.m.th. e quaj gënjeshtar për fjalën e tij se në qiell ka Zot. Dhe të gjithë dijetarët e muslimanëve dhe imamët e mëdhenj prej selefëve (Allahu i mëshiroftë) nuk janë kundërshtuar kurrë në fjalën se Allahu është mbi Arshin e Tij dhe se Arshi i Tij është mbi shtatë qiejt e Tij.

Ata (pasuesit e sunetit dhe dijetarët e Hadithit) e pohojnë këtë - atë që ka pohuar Allahu i Lartësuar - besojnë në të dhe e besojnë lajmin e Zotit të tyre. Ata thonë ashtu si ka thënë Allahu për qëndrimin e Tij mbi Arshin e Tij duke e marrë atë nga kuptimi i drejtpërdrejt i fjalëve dhe duke ia lënë Allahut dijen dhe njohurinë e të vërtetës së tij (qëndrimin mbi Arsh dhe çdo Cilësi të Allahut) dhe thonë:

"Ne besojmë në të (Kur'anin); i tëri (Ajete të qarta e të paqarta) është nga Zoti ynë. Dhe nuk marrin mësim veçse ata që janë të pajisur me mendje të shëndoshë."

Ashtu si na ka treguar Allahu për të vendosurit plotësisht në dije: se e thonë këtë fjalë dhe Allahu ua pëlqeu këtë atyre dhe i lavdëroi ata.

Na ka treguar Ebu Hasen Abdurrahman Ibn Ibrahim Ibn Muhamed Ibn Jahja el-Mizki se Muhamed Ibn Daud Ibn Sulejman ez-Zahi u ka thënë: Më ka treguar Ali Ibn Muhamed

Ibn Ubejd Ebu el-Hasen se Ebu Jahja Ibn Kijsbeh el-Uerak ka thënë: Na ka thënë Muhamed Ibn Eshras el-Uerak Ebu Kenane se Ebu Mugijrah el-Hanefi ka thënë: Na ka thënë Kur-ratu Ibn Halid se Hasenit i ka thënë babai i tij se Umu Selemeh (gruaja e të Dërguarit (sal-lallahu alejhi ue sel-lem), nëna e besimtarëve) ka thënë për fjalën e Allahut të Lartësuar: "**Mëshiruesi mbi Arsh qëndron**": Thotë Umu Selemeh: "el-Istiuja (ngritja dhe qëndrimi mbi diçka) nuk është e panjohur (në gjuhën arabe), përshkrimin e tij nuk e kap mendja (në lidhje me qëndrimin e Allahut mbi Arsh), pohimi i tij është prej besimit ndërsa mohimi i tij është kufër (mosbesim)."

Na ka treguar Ebu Hasen Ibn Ebi Is'hak el-Mizki Ibn el-Mizki se Ahmed Ibn Hadër Ebu el-Hasen es-Shafi'i ka thënë: Na ka thënë Shadhani se Ibn Mahled Ibn Jezijd el-Kuhustani ka thënë: Xheaferr Ibn Mejmun ka thënë: Është pyetur Malik Ibn Enes për Fjalën e Allahut: "**Mëshiruesi mbi Arsh qëndron**," se si qëndron? Ai tha: "el-Istiuja (ngritja dhe qëndrimi mbi diçka) nuk është e panjohur (në gjuhën arabe), përshkrimin e tij nuk e kap mendja, besimi në të është obligim dhe pyetja për të është bidat, por unë nuk të shoh ty veçse të humbur." Dhe urdhëroi që të nxirrej nga mexhlisi i tij.

Na ka treguar Muhamed el-Muhlidi el-Adël se Ebu Bekr Abdullah Ibn Muhamed el-Isfajijni ka thënë: Na ka thënë Ebu el-Husejn Ali Ibn el-Hasen se Selemeh Ibn Shebijb ka thënë: Na ka thënë Mehdi Ibn Xheaferr Ibn Mejmun er-Ramli se Xheaferr Ibn Abdullah ka thënë: Erdhi një burrë te Malik Ibn Enes dhe e pyeti për Fjalën e Allahut: "**Mëshiruesi mbi Arsh qëndron**," se si qëndron? Thotë Xheafferri: Nuk e kisha parë të nxehej ndonjëherë në atë mënyrë që u nxeh prej fjalës së tij, saqë e mbuluan djersët nga nxehja dhe qëndroi pa folur me shikimin në tokë. Njerëzit po prisnin se çdo të ndodhte dhe pasi që u largua ajo nxehje dhe skuqje e madhe prej Malikut (Allahu e meshiroftë) ai tha: "Përshkrimin e tij nuk e kap mendja, Istiuaja nuk është e panjohur, besimi në të është vaxhib dhe pyetja për të është bidat. Por unë kam frikë se ti je i humbur." Pastaj urdhëroi që të nxirrej jashtë.

Dhe ma ka treguar të njëjtin hadith gjyshi im, Ebu Hamid Ahmed Ibn Ismail se gjyshi i babait tim, Ebu Abdullah Muhamed Ibn Udej Ibn Hamdauejh es-Sabuni ka thënë: Na ka thënë Muhamed Ibn Ahmed Ibn Ebi Aun en-Nesevi se Selemeh Ibn Shebijb ka thënë: Na ka thënë Mehdi Ibn Xheaferr er-Ramli se Xheaferr Ibn Abdullah ka thënë: Erdhi një burrë te Malik Ibn Enes dhe i tha: O Ebu Abdullah (llagapi i imam Malikut)! Thuhet në Kur'an: "Mëshiruesi mbi Arsh qëndron", si qëndron? Thotë Xheafferri: Nuk e kisha parë të nxehej ndonjëherë në atë mënyrë që u nxeh prej fjalës së tij... Pastaj përmendi njësoj si hadithi më lartë.

Është pyetur Ebu Ali el-Husejn Ibn el-Fadël el-Bexheli për Istiuanë me pyetjen: Si qëndron mbi Arshin e Tij? Ai tha: "Ne nuk dimë nga e fshehta veçse atë që na është treguar, dhe Allahu i Lartëmadhëruar na ka treguar se Ai qëndron mbi Arshin e Tij, por nuk na ka treguar se si ka qëndruar."

Na ka treguar hafiz Ebu Abdullah (ai është el-Hakim en-Nijsaburi) se Ebu Bekr Muhamed Ibn Daud ez-Zahid ka thënë: Na ka treguar Muhamed Ibn AbduRahman es-Sami se Abdullah Ibn Ahmed Shebbuvejh el-Muruza i ka thënë: Kam dëgjuar Ali Ibn el-Hasen Ibn Shekijk të thotë: Kam dëgjuar Abdullah Ibn Mubarek të thotë: "Ne e njohim Zotin tonë që është mbi shtatë qiejtë, që qëndron mbi Arshin e Tij, i ndarë nga krijesat e Tij dhe nuk themi siç thonë xhehmitë se: Ai është këtu - duke bërë me shenjë nga toka."

Kam dëgjuar hafiz el-Hakim Ebu Abdullah, në librin "Historia," të cilin e ka mbledhur për banorët e Nisaburit dhe në librin "Njohja e Hadithit," të cilat ai i ka mbledhur dhe nuk e ka paraprirë kush në to, të thotë: Kam dëgjuar Ebu Xheferr Muhamed Ibn Salih Ibn Hani të thotë: Kam dëgjuar Ebu Bekr Muhamed Ibn Is'hak Ibn Huzejme të thotë: "Kush nuk thotë që Allahu i Madhëruar është mbi Arshin e Tij, që qëndron mbi shtatë qiejt, ai është kafir (mohues i Zotit të tij dhe lejohet gjaku i tij (vrasja e tij)). Atij i jepet rasti për t'u penduar dhe nëse nuk pendohet, atëherë i pritët koka dhe i hidhet në plehra, ashtu që mos të dëmtohen muslimanët nga era e keqe e kufomës së tij. Pasuria e tij bëhet si plaçka e luftës dhe nuk e trashëgon atë askush prej muslimanëve (të afërmëve të tij muslimanë), sepse muslimani nuk e trashëgon kafirin, siç ka thënë i Dërguari (sal-lallahu alejhi ue sel-lem): "Nuk e trashëgon muslimani kafirin dhe as kafiri muslimanin."

Imami ynë, Ebu Abdullah Muhamed Ibn Idris esh-Shafii (Allahu e mëshiroftë) ka argumentuar në librin e tij "el-Mebsut" në çështjen e lirit të një robëreshë besimtare prej atij që ka bërë një gjynah që kërkon kefareh (të lirosh një rob, apo ndonjë adhurim tjetër që të të falet ai gjynah) dhe se jobesimtarja nuk vlen për këtë lloj faljeje, ai argumentoi me hadithin e Muavije Ibn Hakim i cili donte të lironte një robëreshë të zezë për kefareh dhe pyeti të Dërguarin e Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) për ta liruar atë. Atëherë, i Dërguari (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) e provokoi robëreshën duke i thënë: "Kush jam unë?" Ajo bëri me shenjë nga ai dhe pastaj nga qielli, d.m.th. "Ti je i Dërguari i Allahut që është në qiell." Atëherë, i Dërguari (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) tha: "Liroje atë sepse ajo është besimtare!" Gjykoi kështu i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) se ajo është muslimane dhe besimtare për shkak të pohimit të saj që Allahu është në qiell dhe se ajo e njohu Cilësinë e Zotit të saj që është Lart dhe mbi krijesat e Tij.

Imam Shafiu (Allahu e mëshiroftë) argumentoi me këtë hadith për t'u provuar kundërshtarëve të tij të cilët thonë se lejohet në kefareh të lirosh një robereshë jobesimtare, që ajo duhet të jetë besimtare. Ai nuk argumentoi me këtë hadith vetëm për shkak se vetë ai beson se Allahu i Lartësuar është mbi krijesat e Tij, mbi shtatë qiejt, mbi Arshin e Tij. Ashtu siç është edhe bindja dhe besimi i muslimanëve të Ehli Sunetit dhe Xhematit, të parët dhe të mëvonshmit prej tyre. Sepse imam Shafiu (Allahu e mëshiroftë) nuk transmetonte ndonjë Hadith të saktë dhe të mos e besonte atë dhe të vepronte sipas tij.

Na ka treguar Hakim Ebu Abdullah (Allahu e mëshiroftë) se imam Ebu el-Uelijd Hasan Ibn Muhamed, dijetari i fikhut, ka thënë: Na ka thënë Ibrahim Ibn Mahmud: Kam dëgjuar Rabi' Ibn Sulejman të thotë: Kam dëgjuar Shafiun të thotë: "Nëse shihni që unë të them ndonjë fjalë nga vetja ime dhe ndonjë hadith i saktë i të Dërguarit (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) e kundërshton atë, atëherë dijeni se mendja ime më ka ikur (në atë çështje)."

Thotë Hakimi (Allahu e mëshiroftë): Kam dëgjuar Ebu el-Uelijd më shumë se një herë të thotë: Më kanë treguar nga ez-Zeaferani se Shafiu (Allahu e mëshiroftë) transmetoi një ditë një Hadith dhe dikush prej atyre që ishin prezent tha: O Ebu Abdullah! A është fjala jote e njëjtë me këtë hadith? Ai tha: "Mos më sheh gjë në zgjedhje apo në kishë?! Apo mos sheh të kem veshur uniformë të jobesimtarëve?! Unë jam në një xhami të muslimanëve, kam veshur veshjen e tyre, iu drejtova kibles së tyre dhe pastaj të transmetova një Hadith nga i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) e të mos gjykoj sipas tij!"

Ebu Uthmani thotë: Dallimi ndërmjet pasuesve të Sunetit dhe pasuesve të bidatit, është se pasuesit e bidatit nëse dëgjojnë një Hadith që flet për Cilësitë e Allahut, e kthejnë mbrapsht atë dhe nuk e pranojnë /.../, pastaj e sqarojnë atë me sqarime të tilla pas të cilave fshihet heqja e hadithit që nga rrënjët dhe rrëzimi /.../, me mendjet dhe gjykimet e tyre, duke e ditur plotësisht dhe me bindje të plotë se thënia e të Dërguarit (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ka për qëllim atë që ka thënë në kuptimin e drejtpërdrejtë, sepse Ai (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) e njeh Zotin e Tij më shumë se ç'dokush tjetër dhe nuk thotë për Të veçse të vërtetën, të sinqertën dhe shpalljen. Allahu i Lartësuar thotë: **"Ai nuk flet nga dëshira (mendja) e tij, por Ai (Kur'ani dhe Suneti) është vetëm shpallje që i frymëzohet."**

Thotë Zuhriu, prijësi i prijësave (të dijes) dhe dijetarë të tjerë të umetit musliman (Allahu i mëshiroftë): "Detyra e Allahu është sqarimi, detyra e të Dërguarit është komunikimi (lajmërimi i njerëzve) dhe detyra jonë është pranimi dhe dorëzimi."

Junus Ibn Abdus-Samed Ibn Meakal transmeton nga babai i tij se Xhead Ibn Dirhem erdhi te Uehb Ibn Munebih që ta pyesë për Cilësitë e Allahut të Lartësuar dhe ai iu përgjigj: "Mjerë ti, o Xhead! Unë kam frikë se je prej të shkatërruarëve. O Xhead! Nëse neve nuk do të na kishte njoftuar Allahu në Librin e Tij se Ai ka Dorë, Sy e Fytyrë, atëherë ne nuk do thonim këtë gjë. Kështu që ki frikë Allahun!" Nuk zgjati shumë dhe Xheadi u vra dhe u kryqëzua.

Halid Ibn el-Kisri mbajti hutbe ditën e kurban bajramit në Basra dhe tha nga fundi i saj: "Shkoni nëpër shtëpitë tuaja dhe prini kurbanet tuaja në të cilat Allahu iu dhëntë bereqet! Ndërsa unë do ta bëj kurban sot Xhead Ibn Dirhem, i cili thotë se Allahu nuk e ka marrë Ibrahimin si Halil (të dashur) dhe se nuk i ka folur Musait me Fjalën e Tij. I Pastër dhe i Lartësuar është Allahu nga ajo që thotë Xheadi, shumë e shumë i Lartë!"

Pastaj zbriti nga minberi dhe e theri me dorën e tij, pastaj urdhëroi që ta kryqëzojnë."

Zbritja e Allahut të Lartëmadhëruar, Ardhja dhe Afrimi i Tij

Dijetarët e Hadithit pohojnë se Allahu i Lartësuar zbret çdo natë në qiellin e dynjasë, pa e shëmbëllyer Zbritjen e Tij me zbritjen e krijesave, pa e përngjasuar dhe pa e përfytyruar, por pohojnë atë që ka pohuar i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) dhe nuk e tejkalojnë atë. Ata e marrin atë që thotë Lajmi i saktë (Kur'ani apo Suneti) në lidhje me Cilësitë e Allahut, në kuptimin e drejtpërdrejtë dhe ia lënë Allahut të vërtetën dhe njohjen e plotë të tyre. Ata pohojnë gjithashtu atë që ka zbritur Allahu – u lartëssoftë Emri i Tij - në Librin e Tij për Ardhjen e Allahut dhe Afrimin e Tij

prej krijesave të Tij, të cilat janë përmendur në Fjalën e Tij:

"A mos presin atëherë për ndonjë gjë tjetër veçse t'u vijë Allahu në hijen e reve dhe melekët?"

Si dhe në Fjalën e Allahut:

"Dhe vjen Zoti yt me melekët radhë-radhë."

Kam lexuar në një letër të Ebu Bekr el-Ismaili, të cilën ia dërgonte banorëve të Xhijlanit, ku thoshte: Allahu i Lartësuar zbret në qiellin e dynjasë, siç thuhet në Hadithin e saktë të të Dërguarit (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) dhe në Fjalën e Allahut të Lartësuar që thotë:

"A mos presin atëherë për ndonjë gjë tjetër veçse t'u vijë Allahu në hijen e reve dhe melekët?"

Dhe në Fjalën e Allahut:

"Dhe vjen Zoti yt me melekët radhë-radhë."

Ne besojmë në të gjitha këto ashtu siç na ka ardhur, pa i përshkruar ato, dhe nëse Allahu do të kishte dashur të na e sqaronte formën e tyre, atëherë do ta kishte bërë këtë dhe do të qëndronim te ajo që do të kishte thënë prerazi. Ne nuk bëjmë si ai që përngjason (Cilësitë e Allahut me ato të krijesave) sepse jemi të urdhëruar për këtë në Fjalën e Allahut të Lartësuar që thotë: **"Është Ai i Cili të ka zbritur ty (O Muhamed!) Librin. Në të ka Vargje plotësisht të qarta, të cilat janë themelet e Librit (urdhërat dhe ndalesat) dhe (Vargje) të tjera jo krejt të qarta (për t'u kuptuar nga njerëzit). Kështu, sa për ata, në zemrat e të cilëve ka largim nga e vërteta, ata ndjekin atë që nuk është plotësisht e qartë, duke kërkuar fitneh (trazira etj.) dhe duke kërkuar për kuptimet e fshehta, por askush nuk i di kuptimet e fshehta përveç Allahut. Dhe ata që janë plotësisht të vendosur në dije, thonë: Ne besojmë në të; i tëri (ajetet e qarta e të paqarta) është nga**

Zoti ynë. Por nuk marrin mësim, veçse ata që janë të pasjitur me mendje të shëndoshë."

Na ka treguar Ebu Bekr Ibn Zekerija esh-Shejbani se ka dëgjuar Ebu Hamid Ibn esh-Sharkij të thotë: Kam dëgjuar Hamdan es-Selmij dhe Ebu Daud el-Haffaf të thonë: Kemi dëgjuar Is'hak Ibn Ibrahim el-Handhalij të thotë: Më ka thënë princ Abdullah Ibn Tahir: O Ebu Ja'kub! Në lidhje me Hadithin që ti tregon prej të Dërguarit të Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem): "Zoti ynë zbret çdo natë në qiellin e dynjasë." Si zbret Allahu? Thotë: Thashë: Allahu e forcoftë princin! Nuk thuhet për Allahun "Si?" Por Ai zbret në mënyrë që nuk e njohim!

Na ka treguar Ebu Ja'kub Is'hak Ibn Ibrahim, i drejti, se gjykatës Mahbub Ibn Abdurrahman u ka thënë: Më ka treguar gjyshti im Ebu Bekr Muhamed Ibn Ahmed Ibn Mahbub se Ahmed Ibn Hamavejh ka thënë: Na ka treguar Ebu Abdurrahman el-Atekij se Muhamed Ibn Selam u ka thënë: Pyeta Abdullah Ibn el-Mubarek për zbritjen e Allahut në natën e mesit të muajit Shaban, dhe Abdullahi tha: O ti i dobët! Ai zbret në çdo natë. Një prej të pranishmëve tha: O Ebu Abdurrahman! Si zbret Allahu? A nuk ngel bosh ai vend atëherë? Abdullahi tha: "Zbret si të dojë." Dhe në një transmetim tjetër të kësaj historie thuhet se Abdullah Ibn Mubarek i tha atij burrit: "Nëse të vjen një hadith nga i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem), përulu para tij!"

Kam dëgjuar hafiz el-Hakim Ebu Abdullah të thotë: Kam dëgjuar Ebu Zekerija Jahja Ibn Muhamed el-Anberi të thotë: Kam dëgjuar Ibrahim Ibn Ebi Talib të thotë: Kam dëgjuar Ahmed Ibn Seid Ibn Ibrahim Ebu Abdullah er-Rabati të thotë: Kam prezentuar në një tubim të princit Abdullah Ibn Tahir, në të cilin prezentoj edhe Is'hak Ibn Ibrahim – d.m.th. Ibn Rahavejh - dhe u pyet për hadithin e zbritjes, nëse është i saktë apo jo? Ai tha: Po. Atëherë, një oficer i Abdullahit i tha atij: O Ebu Ja'kub! A pretendon se Allahu zbret çdo natë? Ai tha: Po. Oficeri tha: Atëherë si zbret? Is'haku i tha atij: Poho që Allahu është lart (beso që Allahu qëndron mbi Arshin e tij që është mbi shtatë qiejtë!) dhe atëherë do të të përshkruaj se si zbret! Ai tha: E pohoj që Allahu është lartë. Atëherë, Is'haku tha: Allahu i Lartësuar thotë: **"Dhe vjen Zoti yt me melekët radhë-radhë."** Princi Abdullah tha: O Ebu Ja'kub! Por kjo është në Ditën e Kijametit? Is'haku tha: Allahu e forcoftë princin! Atëherë çfarë e pengon Atë që vjen në Ditën e Kijametit, të vijë edhe sot?

Hadithi i zbritjes së Allahut çdo natë në qiellin e dynjasë, është hadith i rënë dakord për saktësinë e tij. Ai gjendet në dy Sahihat e Buhariut dhe Muslimit nga transmetimi i Malik Ibn Enesit, nga Zuhriu, nga el-Agurri dhe Ebi Selemeh, nga Ebu Hurejra (radiallahu anhu).

Na ka treguar Ebu Ali Zahir Ibn Ahmed se Ebu Is'hak Ibrahim Ibn Abdus-Samed ka thënë: Na ka treguar Ebu Mus'ab se Maliki u ka treguar... Dhe na ka treguar Ebu Bekr Ibn Zekerija se Ebu Hatim Mekij Ibn Abdan ka thënë: Na ka treguar Muhamed Ibn Jahja

dhe ka thënë: Prej atyre që kam lexuar para Ibn Nafi'ut, është hadithi që transmeton Mutavifi nga Maliku... Dhe na ka treguar Ebu Bekr Ibn Zekerija: Më ka treguar Ebu el-Kasim Ubejdullah Ibn Ibrahim Ibn Bakuvejh: Na ka treguar Jahja Ibn Muhamed: Na ka treguar Jahja Ibn Jahja, ka thënë: Kam lexuar para Malikut: Nga Ibn Shihab ez-Zuhrij: Nga Ebi Abdullah el-Agurri dhe Ebi Selemeh: Nga Ebu Hurejra (radiallahu anhu) se i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ka thënë: "Zoti ynë i Lartëmadhëruar zbret çdo natë në qiellin e dynjasë, në një të tretën e fundit të saj (natës) dhe thotë: A ka ndonjë që më lutet dhe Unë t'i përgjigjem atij! A ka ndonjë që më kërkon dhe Unë t'i jap atij! A ka ndonjë që më kërkon falje dhe Unë t'ia fal atij!"

Ky hadith ka rrugë të shumta nga Ebi Hurejra (radiallahu anhu): E ka transmetuar atë el-Euzai: Nga Jahja Ibn Ebi Kethijr: Nga Ebi Selemeh: Nga Ebi Hurejra. Dhe e transmeton Jezijd Ibn Harun dhe dijetarë të tjerë nga Muhamed Ibn Amr: Nga Ebi Selemeh: Nga Ebi Hurejra. Dhe e transmeton Maliku nga ez-Zuhri: Nga el-Earaxh: Nga Ebi Hurejra. Dhe e transmeton Maliku nga ez-Zuhri: Nga Seid Ibn el-Musejjib: Nga Ebi Hurejra. Dhe e transmeton Ubejdullah Ibn Umer: Nga Seid Ibn Ebi Seid el-Makberi: Nga Ebi Hurejra. Dhe Abdul-Eala Ibn Ebi el-Mesavir dhe Beshir Ibn Sulejman: Nga Ebi Hazim: Nga Ebi Hurejra.

Gjithashtu është transmetuar ky Hadith nga rrugë tjetër përveç Ebu Hurejres (radiallahu anhu): E ka transmetuar atë Nafi' Ibn Xhubejr Ibn Mat'am: Nga babai i tij. Dhe Musa Ibn Ukbeh: Nga Is'hak Ibn Jahja: Nga Ubadetu Ibn es-Samit. Dhe Abdurrahman Ibn Keab Ibn Malik: Nga Xhabir Ibn Abdullah. Dhe Ubejdilah Ibn Rafi': Nga Ali Ibn Ebi Talib. Dhe Sherijk: Nga Ebi Is'hak: Nga Ebi el-Ahves: Nga Abdullah Ibn Mes'ud. Dhe Muhamed Ibn Keab: Nga Fadaletu Ibn Ubejd: Nga Ebi Darda. Dhe Ebu Zubejr: Nga Xhabiri. Dhe Seid Ibn Xhubejr: Nga Ibn Abasi. Dhe nga nëna e besimtarëve Aisha dhe Umu Selemeh (radiallahu anhu).

Të gjitha këto rrugë janë të nxjerra me zinxhirin e transmetuesëve të tyre në librin tonë të madh të njohur me emrin "el-Intisar" (Triumfi).

Thuhet në transmetimin e el-Euzait: Nga Jahja Ibn Ebi Kethijr: Nga Ebi Selemeh: Nga Ebu Hurejra (radiallahu anhu) se i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ka thënë: "Kur kalon gjysma e natës apo një e treta e saj, Allahu zbret në qiellin e dynjasë dhe thotë: A ka ndonjë kërkuar, që t'i jepet! A ka ndonjë lutës, që t'i përgjigjet lutja e tij! A ka ndonjë kërkuar faljeje, që t'i falet atij! Derisa të shpërthejë drita e mëngjesit."

Ndërsa në transmetimin e Seid Ibn Merxhaneh: Nga Ebi Hurejra ka ardhur një shtesë nga fundi i hadithit që thotë: "Pastaj shtrin Duart e Tij dhe thotë: Kush është ai që më jep borxh pa u varfëruar prej tij dhe pa iu bërë padrejtësi?"

Në transmetimin e Ebi Hazim: Nga Ebi Hurejra (radiallahu anhu) ka ardhur se i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ka thënë: "Allahu zbret në qiellin e dynjasë në një të tretën e fundit të natës dhe thërret: A ka ndonjë që kërkon, ashtu që t'i

jap atij! A ka ndonjë që kërkon falje, që t'ia fal atij! Nuk ngel gjë me shpirt veçse e di (e dëgjon) këtë, përveç dy botëve të njerëzve dhe xhinëve! Dhe kjo është në kohën kur këndojnë gjelat, pëllasin gomerët dhe lehin qentë."

Në transmetimin e Musa Ibn Ukbeh: Nga Is'hak Ibn Jahja: Nga Ubadeh Ibn es-Samit, gjendet një shtesë e mirë. Atë shtesë na e ka treguar Ebu Jeala Hamzah Ibn Abdul-Aziz el-Mehlebi: Ka treguar Abdullah Ibn Muhamed er-Razi: Ka treguar Ebu Uthman Muhamed Ibn Uthman Ibn Ebi Suejd: Na ka thënë Abdurrahman – ka për qëllim Ibnul-Mubarek: Na ka treguar Fudajl Ibn Sulejman: Nga Musa Ibn Ukbeh: Nga Is'hak Ibn Jahja: Nga Ubadeh Ibn es-Samit (radiallahu anhu) se ka thënë: I Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ka thënë: "Allahu i Lartëmadhëruar zbret çdo natë në qiellin e dynjasë, në kohën kur ka ngelur edhe një e treta e natës dhe thotë: A nuk ka ndonjë prej robërve të Mi të më lutet, ashtu që t'i përgjigjem lutjes së tij! A nuk ka ndonjë që i ka bërë padrejtësi vetvetes, të më lutet, ashtu që t'ia fal atij! A nuk ka ndonjë që i është penguar rrisku, të më lutet, ashtu që ta furnizoj atë! A nuk ka ndonjë që i është bërë padrejtësi, të më kujtojë Mua, ashtu që ta ndihmoj atë! A nuk ka ndonjë që vuan, të më lutet, ashtu që t'ia heq vuajtjen e tij! Vazhdon kështu deri sa të dalë drita, pastaj ngrihet në Kursijin e Tij."

Po ashtu në transmetimin e Ebi ez-Zubejr: Nga Xhabiri, nëpërmjet rrugës së Merzuk Ebi Bekr të cilin e ka nxjerrë Muhamed Ibn Is'hak Ibn Huzejme – i shkurtuar. Dhe nëpërmjet rrugës së Ejjubit, nga Ebi ez-Zubejr: Nga Xhabiri të cilin e ka nxjerrë el-Hasen Ibn Sufjan në Musnedin e tij. Dhe nëpërmjet rrugës së Hisham ed-Dustuvai: Nga Ebi Zubejr: Nga Xhabiri se i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ka thënë: "Natën e Arafatit Allahu zbret në qiellin e dynjasë dhe mburret me banorët e tokës te banorët e qiellit e thotë: Shihni robërit e Mi të pakrehur e të pluhurosur, që presin kurban! Ata kanë ardhur prej çdo vendi (të afërm e të largët) duke shpresuar që Unë t'i mëshiroj ata, duke qenë që ata nuk e kanë parë denimin Tim. Nuk është parë ditë në të cilën lirohen njerëzit nga Zjarri më shumë se në ditën e Arafatit.

Transmeton Hisham ed-Dustuvai nga Jahja Ibn Ebi Kethijr: Nga Hilal Ibn Ebi Mejmuneh: Nga Ata' Ibn Jesar: Nga Rufaah el-Xhuhenij se i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ka thënë: "Kur kalon një e treta e natës, ose gjysma apo dy të tretat, Allahu zbret në qiellin e dynjasë dhe thotë: Tani nuk pyes ndonjë tjetër për robërit e Mi. Kush është ai që më kërkon falje, ashtu që t'ia fal atij? Kush më kërkon diçka, ashtu që t'ia jap atë? Deri sa shpërthen drita."

Na ka treguar Ebu Muhamed el-Muhlidi: Më ka treguar Ebu Abas es-Seraxh: Na ka treguar Muhamed Ibn Jahja: Na ka treguar Ubejdilah Ibn Musa: Nga Israil (Ibn Junus): Nga Ebi Is'hak: Nga Ebi Muslim el-Agurri se ka thënë: Ebu Seidi dhe Ebu Hurejra kanë dalë dëshmitarë të të Dërguarit (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) dhe unë dal dëshmitar i tyre se ata të dy kanë dëgjuar të Dërguarin e Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) të thotë: "Allahu pret sa të kaloj një e treta e parë e natës, pastaj zbret në qiellin e dynjasë

dhe thotë: A ka ndonjë mëkatar? A ka ndonjë që kërkon falje? A ka ndonjë që më kërkon (diçka)? A ka ndonjë që më lutet? Deri sa të lindë dielli.

Na ka treguar Ebu Muhamed el-Muhlidi: Na ka treguar Ebu el-Abas eth-Thekafi: Na ka treguar el-Hasen Ibn es-Sabah: Na ka treguar Shebabe Ibn Suvar: Nga Junus Ibn Ebi Is'hak: Nga Ebi Muslim el-Agurr se ka thënë: Dal dëshmitar për Ebi Seidin dhe Ebi Hurejrën, se ata të dy kanë thënë: Ka thënë i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem): "Allahu pret deri sa të vijë një e treta e natës, pastaj zbret te ky qiell dhe urdhëron dyert e tij që të hapen. Pastaj thotë: A ka ndonjë që më kërkon, ashtu që t'i jap atij? A ka ndonjë që më lutet, ashtu që t'i përgjigjem lutjes së tij? A ka ndonjë që më kërkon falje, ashtu që t'ia fal atij? A ka ndonjë që është zënë ngushtë, ashtu që ta çliroj atë? A ka ndonjë që më kërkon ndihmë, ashtu që ta ndihmoj atë? Vazhdon në këtë gjëndje derisa të dalë drita, në çdo natë të dynjasë.

Na ka treguar Ebu Muhamed Ibn el-Muhlidi: Na ka treguar Ebu el-Abas – eth-Thekafi -: Na ka treguar Muxhahid Ibn Musa dhe Fadël Ibn Sehël: Na ka treguar Jezid Ibn Harun: Na ka treguar Sherijk: Nga Ebi Is'hak: Nga el-Agurr se ai ka dëshmuar për Ebu Hurejrën dhe Ebi Seidin se ata kanë dëshmuar për të Dërguarin e Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) se ai ka thënë: "Kur vjen një e treta e natës, i Lartëmadhëruari zbret në qiellin e dynjasë dhe thotë: A ka ndonjë që kërkon falje, ashtu që t'i falet atij? A ka ndonjë që kërkon, ashtu që t'i jepet ajo? A ka ndonjë që kërkon të pendohet, ashtu që t'i pranohet pendimi?"

Na ka treguar profesor Ebu Mensur Ibn Himshad: Na ka treguar Ebu Ali Ismail Ibn Muhamed es-Sifar në Bagdad: Na ka treguar Ebu Mensur er-Ramadi: Na ka treguar AbduRrazaku: Më ka treguar Meamar: Nga Suhejl Ibn Ebi Salih: Nga babai i tij: Nga Ebi Hurejra se i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ka thënë: "Allahu i Lartësuar zbret çdo natë në qiellin e dynjasë dhe thotë: Unë jam Mbreti! Unë jam Mbreti! Unë jam Mbreti! Kush është ai që më kërkon, ashtu që t'i jap? Kush është ai që më lutet, ashtu që t'i përgjigjem lutjes së tij? Kush është ai që më kërkon falje, ashtu që ta fal atë? Vazhdon kështu deri sa të dalë drita e mëngjesit."

Kam dëgjuar profesor Ebu Mensur menjëherë pasi na e diktoi këtë hadith, të thotë: Është pyetur Ebu Hanijfe për këtë hadith (se si zbret?) dhe ai tha: "Zbret pa ndonjë formë (që njohim)." Dikush tjetër ka thënë: Zbret ashtu si i shkon Madhështisë së Tij, pa ndonjë formë dhe pa i ngjarë zbritja e Tij zbritjes së krijesave të Tij, të cilat mbushin një vend dhe lënë bosh një tjetër (kur zbresin nga një vend në tjetrin), sepse Ai – i Lartëmadhëruari - është i Pastër dhe i Lartë nga të qënurit e Cilësive të Tij si ato të krijesave. Ashtu si edhe është i Pastër nga të qënurit e Vetes (Qënies) së Tij si ajo e krijesave. Kështu, Ardhja e Tij, Afrimi i tij dhe Zbritja e Tij, bëhet në formën dhe mënyrën e cila i përshtatet Cilësive të Madhështisë së Tij, duke mos i përngjarë atyre të krijesave dhe pa pyetur "Si?"

Imam Ebu Bekr Muhamed Ibn Is'hak Ibn Huzejmeh thotë në librin e tij, "et-Teuhid," dhe e kam dëgjuar gjithashtu nga nipi i tij, Ebu Tahir, thotë: Tema e njoftimeve (Haditheve) që kanë zinxhir transmetuesish dhe të cilat i kanë transmetuar dijetarët e Hixhazit dhe Irakut, në lidhje me zbritjen e Allahut në qiellin e dynjasë çdo natë, pa përshkruar mënyrën e zbritjes por duke e pohuar zbritjen. Ne dëshmojmë me dëshminë e atij që pohon me gjuhën e tij, që beson me zemrën e tij dhe që është i bindur për atë që thuhet në këto njoftime (Hadithe) për zbritjen (e Allahut në qiellin e dynjasë), duke mos e përshkruar mënyrën e saj, sepse i Dërguari ynë, Muhamedi (sal-lallahu alejhi ue sel-lem), nuk na e ka përshkruar mënyrën e zbritjes së Krijuesit tonë në qiellin e dynjasë, por na ka mësuar se Ai zbret. Allahu i Lartësuar e ka ngarkuar të Dërguarin e Tij (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) që t'ua sqarojë muslimanëve çdo gjë që ata kanë nevojë ta dinë prej çështjeve të Fesë së tyre. Ne besojmë atë që thuhet në këto lajme për zbritjen (e Allahut) pa e përshkruar atë me ndonjë mënyrë apo formë të caktuar, sepse i Dërguari (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) nuk na e ka përshkruar neve mënyrën e zbritjes."

Na ka treguar hafiz el-Hakim Ibn Ebu Abdullah: Na ka treguar Ebu Muhamed es-Sajdelani: Na ka treguar Ali Ibn el-Husejn Ibn el-Xhundi: Na ka treguar Ahmed Ibn Salih el-Misri: Na ka treguar Ibn Uehëb: Më ka treguar Mahrameh Ibn Bekijr: Nga babai i tij... Dhe na ka treguar el-Hakim: Na ka treguar Muhamed Ibn Ja'kub el-Esam: Na ka treguar Ibrahim Ibn Munkidh: Na ka treguar Ibn Vehbi: Nga Mahrameh Ibn Bekijr se babai i tij ka thënë: Kam dëgjuar Muhamed Ibn el-Munkedir të thotë se ka dëgjuar Umu Selemeh, gruan e të Dërguarit (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) të thotë: "Nuk ka ditë më të mirë se ajo ditë në të cilën Allahu zbret në qiellin e dynjasë!" Thanë: Dhe cila është ajo ditë? Tha: "Dita e Arafatit."

Tregon Aisha (radiallahu anha) nga i Dërguari (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) se ka thënë: "Allahu i Lartësuar zbret në mes të muajit Shaban në qiellin e dynjasë. Zbret natën deri në fund të ditës tjetër dhe shpëton nga Zjarri aq muslimanë sa ka qime këlyshi i qenit, cakton se kush do të bëjë Haxhin, zbret rrizqet e vitit dhe nuk lë askënd pa falur përveç ndonjë idhujtari, ndonjë që ka prerë lidhjet farefisnore, ndonjë që nuk respekton prindërit dhe ndonjë që transporton fjalët."

Na ka treguar Ebu Tahir Ibn Huzejmeh: Më ka treguar gjyshi im, imami (Muhamed Ibn Is'hak Ibn Huzejmeh): Na ka treguar el-Hasen Ibn Muhamed ez-Zeaferani: Na ka treguar Ismail Ibn Uljeh: Nga Hisham Ibn ed-Dustuvai... Ka thënë imami (Muhamed Ibn Is'hak): Dhe na ka treguar ez-Zeaferani: Na ka treguar Abdullah Ibn Bekër es-Sehmi: Na ka treguar Hisham ed-Dustuvai. Dhe na ka treguar ez-Zeaferani: Na ka treguar Jezid – Ibn Harun -: Më ka treguar ed-Dustuvai... Dhe na ka treguar Muhamed Ibn Abdullah Ibn Mejmun, në Skenderi: Na ka treguar el-Uelijd, nga el-Euzai. Të gjithë këta transmetojnë nga Jahja Ibn Ebi Kethijr: Nga Ata' Ibn Jesar: Më ka treguar Rufaah Ibn Urabeh el-Xhuhenij... Thotë imami: Dhe na ka treguar Ebu Hashim Zijad Ibn Ejub: Na ka treguar Mubeshir Ibn Ismail el-Halebij: Nga el-Euzai: Më ka treguar Jahja Ibn Ebi Kethijr: Më ka treguar Hilal Ibn Ebi Mejmuneh: Nga Ata' Ibn Jesar: Më ka treguar

Rufaah Ibn Urabeh el-Xhuhenij, ka thënë: U kthyem nga Meka (në Medine) me të Dërguarin e Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) dhe njerëzit filluan t'i marrin atij leje (për të shkuar te familjet e tyre) dhe ai po u jepte leje atyre, pastaj tha: "Çfarë e gjeti pemën që u plasarit! A është ai që ndjek të Dërguarin e Allahut më i urrejtur tek ju se ai tjetri (që nuk e ndjek)!" Pas kësaj nuk shihje njeri që të mos qante dhe Ebu Bekr es-Sidiku (radiallahu anhu) tha: Ai që të kërkon leje pas kësaj fjale është i pamend. Atëherë, u ngrit i Dërguari (sal-lallahu alejhi ue sel-lem), falënderoi Allahun dhe e Lavdëroi Atë, pastaj u betua ashtu si betohej gjithnjë: "Pasha Atë, në Dorën e të Cilit është shpirti im! Dëshmoj te Allahu se nuk ka ndonjë prej jush që beson Allahun dhe Ditën e Fundit, pastaj nuk e tepron (por është i mesëm në shpenzime e çdo gjë), veçse do të futet në Xhenet. Zoti im më ka premtuar se do të fusë në Xhenet prej popullit tim shtatëdhjetë mijë pa llogari dhe pa denim, ndërsa unë shpresoj që të mos hyjnë në të derisa të zotoheni dhe ta mbani atë! Atëherë edhe gratë dhe pasardhësit tuaj të cilët punojnë të mira, vendbanimet tuaja do të jenë në Xhenet." Pastaj tha (sal-lallahu alejhi ue sel-lem): "Kur kalon mesi i natës (apo ka thënë: një e treta e saj), Allahu zbret në qiellin e dunjasë dhe thotë: Nuk pyes për robërit e Mi tjetërkënd. Kush është ai që më kërkon, ashtu që t'i jap? Kush është ai që më lutet, ashtu që t'i përgjigjem lutjes së tij? Kush është ai që më kërkon falje, ashtu që ta fal atë? (Vazhdon kështu) deri sa të shpërthejë drita." Kjo është shprehja e transmetimit të el-Uelijd.

Cilësitë e Allahut të Lartësuar nuk i përngjajnë atyre të krijesave

Thotë dijetari i Islamit: Them: Përderisa njoftimi (Hadithi) i Zbritjes është i saktë nga i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem), atëherë Ehli Suneti e pohuan atë, e pranuan dhe e themeluan atë, ashtu si ka thënë i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem). Ata kanë besuar se Zbritja e Allahut nuk është e ngjashme me atë të krijesave të Tij dhe nuk kanë pyetur për mënyrën e saj, sepse nuk ka absolutisht rrugë për ta njohur atë. Ata e njohën, e vërtetuan dhe besuan se Cilësitë e Allahut të Madhëruar nuk i ngjajnë cilësive të krijesave, ashtu siç Qënia e Lartë e Tij nuk i ngjan qënies së krijesave. I Lartë është Allahu nga ajo që thonë përngjasuesit dhe refuzuesit (e Cilësive të Tij), shumë, shumë i Lartë! Dhe i mallkoftë ata me mallkim të madh!

Kam lexuar në një shkrim të Ebi Abdullah Ibn Ebi Hafs el-Buhari, i cili ka qenë dijetari i Buharës në kohën e tij, pa e tepruar. Ky Ebu Hafsa ka qenë prej nxënësve të mëdhenj të Muhamed Ibn Hasen es-Shejbani. Thotë Ebu Abdullahi – kam për qëllim Ibn Ebi Hafs - Abdullah Ibn Uthman, Abdani, shejhu i Mervit, thotë: Kam dëgjuar Muhamed Ibn el-Hasen esh-Shejbani të thotë: Ka thënë Hamad Ibn Ebi Hanife (i biri i Ebu Hanifes): U themi të tillëve si këta (ka për qëllim refuzuesit e Cilësive si xhehmijet etj.): A e keni parë Fjalën e Allahut: "**Dhe vjen Zoti yt me melekët radhë-radhë.**"

Dhe Fjalën e Allahut: "A mos presin atëherë për ndonjë gjë tjetër veçse t'u vijë Allahu në hijen e reve dhe melekët?" A vjen Zoti ynë ashtu si ka thënë apo jo? Dhe a vijnë melekët

radhë-radhë apo jo? Ata thonë: Sa për melekët, ata vijnë radhë-radhë, ndërsa për Allahun, ne nuk e dimë se çfarë është për qëllim me ajetin dhe nuk e dimë se si vjen! U themi atyre: Ne nuk iu kemi ngarkuar ju që të mësoni se si vjen, por iu ngarkojmë juve të besoni se Ai vjen. Nëse ndokush do të refuzonte ardhjen e melekëve radhë-radhë, çfarë do të ishte për ju? Ata thonë: Ai është kafir dhe përgënjeshtues. Atëherë u themi: Po ashtu, edhe ai që refuzon se Allahu i Madhëruar vjen, është kafir, përgënjeshtues.

Thotë gjithashtu Ebu Abdullah Ibn Ebi Hafs në librin e tij: Ibrahim Ibn el-Esh'ath ka thënë: Kam dëgjuar el-Fudajl Ibn Ijad të thotë: "Nëse të thotë xehmiu (refuzuesi i Cilësive të Allahut): Unë nuk besoj te ai Zot që del dhe e lë bosh vendin i Tij, atëherë t'i thuaji: Unë besoj në Atë Zot që bën ç'të dojë!"

Pasimi i Sunetit dhe lënia e bidatit

Jezid Ibn Harun ka transmetuar në mexhlisin e tij një hadith për ëndërrat, të Ismail Ibn Ebi Halid: Nga Kajs Ibn Ebi Hazim: Nga Xherir Ibn Abdullah se i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ka thënë: "Ju do ta shihni Zotin tuaj, ashtu siç shihni hënën kur është e plotë." Një burrë prej të pranishmëve i tha atij: O Ebu Halid! Cili është kuptimi i këtij Hadithi? Ai u nxeh dhe ktheu kurrizin, pastaj tha: "Ti i ngjan shumë Sabigut dhe ke nevojë për atë që u bë me të. Mjerë ti! E kush mund ta dijë se si do të bëhet kjo! Dhe kujt i lejohet që ta tejkalojë këtë fjalë me të cilën ka ardhur Hadithi, apo të flasë për të me fjalë nga vetja e tij, përveç atij që i ka ikur mendja dhe që e nënçmon Fenë e tij? Kur dëgjoni thënien e të Dërguarit të Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem), atëherë pasojeni atë dhe mos shtoni mbi të. Nëse ju do ta ndiqni atë dhe nuk do ta diskutoni, atëherë do të shpëtoni, por nëse nuk e bëni këtë, atëherë do të shkatërroheni."

Ndërsa historia e Sabigut, në të cilën Jezid Ibn Haruni i tha pyetësit: "Ti i ngjan shumë Sabigut dhe ke nevojë për atë që u bë me të!", atë e transmeton Jahja Ibn Seid: Nga Seid Ibn el-Musejib se Sabig et-Temimi vjen te prijësi i besimtarëve, Umer Ibn el-Hattab (radiallahu anhu) dhe i thotë: O prijës i besimtarëve! Më trego për ajetin: "Betohem për erërat që shpërndajnë pluhur!" Umeri tha: Ato janë erërat dhe nëse unë nuk do ta kisha dëgjuar të Dërguarin e Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ta thoshte këtë, nuk do ta thoja. Ai tha: Më trego për ajetin: "(Për retë) Që mbartin peshë të rëndë uji!" Umeri (radiallahu anhu) tha: Ato janë retë, dhe nëse unë nuk do ta kisha dëgjuar të Dërguarin e Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ta thoshte këtë, nuk do ta thoja. Ai tha: Më trego për ajetin: "Për shpërndarësit e shiut me Urdhërin e Allahut!" Umeri tha: Ata janë melekët dhe nëse unë nuk do ta kisha dëgjuar të Dërguarin e Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ta thoshte këtë, nuk do ta thoja. Ai tha: Më trego për ajetin: "Për ato që notojnë lehtë e qetë!" Umeri (radiallahu anhu) tha: Ato janë anijet, dhe nëse unë nuk do ta kisha dëgjuar të Dërguarin e Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ta thoshte këtë, nuk do ta thoja. Pastaj Umeri (radiallahu anhu) urdhëroi që të rrihej me kamzhik njëqind goditje dhe e la në një shtëpi derisa iu mbyllën plagët, pastaj e mori përsëri dhe e goditi

njëqind kamzhiqe të tjera dhe e dërgoi me një karvan të vogël të Ebu Musa el-Esh'ari (në Irak) të cilit i shkroi: Mos e lejo atë që të përziehet me njerëzit! Vazhdoi kështu disa kohë, derisa erdhi te Ebi Musa dhe u betua shumë herë se ai nuk ka më në veten e tij ato mendime që kishte më parë. Atëherë, Ebu Musa i shkroi Umerit (radiallahu anhu) për çështjen e tij dhe ai i ktheu përgjigje: Them se vërtet e ka thënë me sinqeritet, kështu që lëre të lirë të përziehet me njerëzit!"

Transmeton Hamad Ibn Zejd: Nga Kutën Ibn Keab: Kam dëgjuar një burrë prej Beni Ixhël, të cilit i thonë Fulan Halid Ibn Zur'ah, të tregojë për babanë e tij të ketë thënë: "E kam parë Sabig Ibn Asel në Basra sikur të ishte deve e zgjebosur, i afrohej grupimeve të ndryshme të njerëzve dhe sa herë që ulej te ndonjë grup që nuk e njihnin, atëherë i thërrisnin ata njerëzit e një grupi tjetër duke thënë: Mbi të ka rënë urdhëri i prerë (për mos t'iu afruar) i prijësit të besimtarëve."

Ka transmetuar gjithashtu Hamad Ibn Zejd: Nga Jezid Ibn Hazim: Nga Sulejman Ibn Jesar se një burrë prej beni Temim, të cilit i thonë Sabig, erdhi në Medine dhe kishte me vete disa libra. Ai filloi të pyesë për ajetet e shumëkuptimta (jo plotësisht të qarta) të Kur'anit. E merr vesh Umeri (radiallahu anhu) këtë gjë dhe dërgoi që ta sjellin te ai. Pastaj bëri gati disa thupra me gunga prej hurme. Kur ai hyn te Umeri (radiallahu anhu) ky i thotë atij: Kush je ti? Ai tha: Unë jam robi i Allahut, Sabig. Umeri tha: Ndërsa unë jam robi i Allahut, Umer. Pastaj iu vërsul atij duke e goditur me thuprat, deri sa e çau atë dhe filloi t'i zbriste gjaku nëpër fytyrë. Atëherë, ai tha: Mjafton kjo, o prijësi i besimtarëve! Sepse unë betohem në Allahun që nuk e kam më në kokë atë që kisha më parë."

Na ka treguar Ebu AbduRrahman Muhamed Ibn el-Husejn Ibn Musa es-Silmij: Më ka treguar fakijh Muhamed Ibn Mahmud el-Mirvezi: Na ka treguar Muhamed Ibn Umejr er-Razi: Na ka treguar Ebu Zekerija Jahja Ibn Ejub el-Alaf et-Texhijbi, në Egjipt: Na ka treguar Junus Ibn Abdul-Eala: Na ka treguar Esh'heb Ibn Abdul-Aziz: Kam dëgjuar Malik Ibn Enes të thotë: "Largojuni bidateve!" Dikush tha: O Ebu Abdullah! Çfarë janë bidatet? Ai tha: "Bidatçinjtë janë ata që flasin për Emrat dhe Cilësitë e Allahut, për Fjalën e Tij, Dijen dhe Fuqinë e Tij. Ata që nuk heshtin në atë që kanë heshtur Sahabet dhe Tabiinët."

Na ka treguar Ebu el-Husejn Ahmed Ibn Muhamed Ibn Umer ez-Zahid el-Hafaf: Më ka treguar fakijhu Ebu Naim Abdul-Melik Ibn Muhamed Ibn Udej: Na ka treguar er-Rabij' Ibn Sulejman: Kam dëgjuar Shafiun (Allahu e mëshiroftë) të thotë: "Që ta takojë njeriu Zotin e tij dhe të ketë bërë çdo lloj gjynahu përveç shirkut, është më e dashur tek unë se sa ta takojë atë me ndonjë hava (pasion apo imagjinatë të tij)!"

Më ka treguar Ebu Tahir Muhamed Ibn el-Fadël: Na ka treguar Ebu Amër el-Hajeri: Na ka treguar Ebu el-Ez'her: Na ka treguar Kubejsah: Na ka treguar Sufjan: Nga Xheafer Ibn Burkan se ka thënë: Një burrë pyeti Umer Ibn Abdul-Aziz për pasimin e pakët të

pasionit? Ai tha: "Shtrengo Fenë e fëmijëve të shkollës fillore apo të beduinëve, dhe harro çdo gjë tjetër përveç kësaj!"

Na ka treguar hafiz Ebu Abdullah: Na ka treguar Muhamed Ibn Jezid: Kam dëgjuar Ebu Jahja el-Bezar të thotë: Kam dëgjuar el-Abas Ibn Hamzah të thotë: Kam dëgjuar Ahmed Ibn Ebi el-Havari të thotë: Kam dëgjuar Sufjan Ibn Ujejne të thotë: "Çdo gjë me të cilën Allahu ka cilësuar Vetën e Tij në Librin e Tij, komentimi i saj është ta lexosh dhe të heshtësh!"

Na ka treguar Ebu el-Husejn el-Hafaf: Na ka treguar Ebu el-Abas Muhamed Ibn Is'hak es-Seraxh: Na ka treguar Ismail Ibn Ebi el-Harith: Na ka treguar el-Hejthem Ibn Harixheh: Kam dëgjuar el-Uelid Ibn Muslim të thotë: Kam pyetur el-Euzain, Sufjanin (eth-Theuri) dhe Malik Ibn Enes për këto Hadithe që flasin për Cilësitë e Allahut dhe shikimin tek Ai në Ditën e Kijametit (prej banorëve të Xhenetit)? Ata kanë thënë: "Kalojini ashtu si kanë ardhur (në kuptimin e drejtpërdrejtë) pa pyetur "si"?"

Imam ez-Zuhri –prijësi i imamëve dhe syri i dijetarëve në kohën e tij- ka thënë: "Detyra e Allahut është sqarimi, detyra e të Dërguarit është publikimi dhe detyra janë është përulja dhe dorëzimi."

Nga disa prej selefëve ka ardhur fjala: "Hershmeria e Islamit nuk qëndron veçse duke u dorëzuar plotësisht!"

Na ka treguar Ebu Tahir Ibn Huzejme: Na ka treguar gjyshi im, imam Ebu Bekër Muhamed Ibn Is'hak Ibn Huzejme: Na ka treguar Ahmed Ibn Nasër: Na ka treguar Ebu Ja'kub el-Hunejni: Na ka treguar Kethijr Ibn Abdullah el-Muzeni: Nga babai i tij: Nga gjyshi i tij se ka thënë: I Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ka thënë: "Kjo Fe ka filluar e huaj (me pak njerëz) dhe do të kthehet e huaj ashtu si ka filluar. Lum për ata të huajt? Thanë: O i Dërguari i Allahut! Kush janë këta të huaj? Ai (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) tha: "Ata janë ata të cilët do të ringjallin Sunetin tim pas meje dhe ua mësojnë atë njerëzve."

Na ka treguar hafiz Ebu Abdullah: Kam dëgjuar Ebu el-Hasen el-Kerzi të thotë: Kam dëgjuar Ali Ibn Abdul-Aziz të thotë: Kam dëgjuar Ebu Ubejd el-Kasim Ibn Sel-lam të thotë: "Ai që kapet për rrugën e të Dërguarit (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) do të jetë si ai që kap thëngjillin dhe ajo ditë është për mua më e mirë se goditja me shpatë në Rrugën e Allahut!"

Transmetohet nga el-Eamash: Nga Ebi ed-Duha: Nga Mesruku se ky ka thënë: Hymë te Abdullah Ibn Mes'udi dhe ai tha: "O ju njerëz! Ai që di diçka, le ta thotë atë, ndërsa ai që nuk di, le të thotë: Allahu e di më së miri, sepse prej diturisë është që kur nuk e di diçka të thuash: Allahu e di. Allahu i Madhëruar i ka thënë të Dërguarit të Tij (sal-lallahu alejhi ue sel-lem): **"Thuaj (O Muhamed!): Unë nuk ju kërkoj asnjë shpërblim për të (Kur'anin) dhe nuk jam prej atyre që shtiren dhe trillojnë gjëra të paqëna."**

Na ka treguar hafiz Ebu Abdullah: Na ka treguar Ebu el-Abas el-Meakeli: Na ka treguar Ahmed Ibn Abdul-Xhebar el-Utari: Më ka treguar babai im: Më ka treguar Abdurrahman ed-Dabij: Nga el-Kasim Ibn Urveh: Nga Muhamed Ibn Keab el-Kuradhij se ky ka thënë: Hyra te Umer Ibn Abdul-Aziz dhe po vështroja te ai me një vështrim të thellë. Ai më tha: Ti po më vështron me një shikim me të cilin nuk më vështroje kur unë isha në Medine. I thashë: Kjo për shkak se u habita. Ai tha: Dhe çfarë të habitit? Thashë: Ndryshimi i ngjyrës tënde (të lëkurës), dobësimi i trupit tënd dhe rënia e flokëve të tua! Ai tha: Si do të thojë nëse do të më shihje pas tri (vjetësh, ose për herë të tretë) kur unë të jem në varrin tim dhe bebja e syrit të më ketë rënë në mollëzën e faqes dhe të më rrjedhë mishi i qafës si qelb nga goja, a nuk do të ishte mosnjohja ime prej teje më e fortë? Më trego një Hadith të cilin ma kë treguar një herë nga Abdullah Ibn Abasi! Thashë: Më ka treguar Abdullah Ibn Abasi (radiallahu anhuma) duke e ngritur Hadithin te i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) se ka thënë: "Çdo gjë ka respektin e vet, ndërsa tubimet më të respektuara janë ato në të cilat kthehesh nga Kibla (Namazi me xhemat). Mos u falni pas të përgjumurit dhe as pas atij që nuk është i pastër. Vriteni gjarpërin e akrepin edhe nëse jeni duke u falur dhe mos e mbulonit murin me rrobe (për ta zbukuruar me mendjemadhësi)! Ai që sheh në librin e vëllait të tij (atë që ka shkruar dhe e ka personale) pa lejen e tij, ai sheh në Zjarr. A t'iu njoftoj për më të keqin tuaj? Thanë: Po, o i Dërguari i Allahut! Ai tha: "(Më i keqi prej jush) është ai i cili rreh robin e tij, pengon ndihmën e tij dhe banon vetëm." A t'iu njoftoj për më të keqin se ky?! Është ai që i urren njerëzit dhe ata e urrejnë atë! A t'iu njoftoj për një më të keq se ky?! Ai që nuk pranon ndjesë, nuk pranon justifikim (shfajësim) dhe nuk fal gabim. A t'iu njoftoj për një më të keq se ky?! Ai prej të cilit nuk shpresohet ndonjë e mirë dhe nuk ke siguri prej të keqes së tij. Kush dëshiron të jetë më i forti i njerëzve, le të mbështetet te Allahu! Kush dëshiron të jetë më i pasuri i njerëzve, le të jetë më i lidhur me atë që është në Dorë të Allahut se sa me atë që është në dorë të njerëzve! Kush Dëshiron të jetë më i nderuari i njerëzve, le t'i frikësohet Allahut! Isai (alejhis-selam) është ngritur para popullit të tij dhe ka thënë: O bijtë e Israilit! Mos flisni me urtësi përpara injorantëve, sepse kështu i bëni padrejtësi asaj (urtësisë) dhe mos ia ndaloni atë të zotëve të saj, sepse kështu u bëni padrejtësi atyre! Mos bëni padrejtësi dhe mos e ndihmoni zullumqarin, sepse kështu prishet simpatia për ju te Zoti juaj! E gjithë çështja është tre llojesh: Çështja, drejtësia e të cilës është e qartë, kështu që ndiqeni atë! Çështja, gabimi i të cilës është i qartë, kështu që largojuni asaj! Dhe çështja në të cilën ka kundërshtim, kështu që lëreni këtë në dorë të Allahut të Madhëruar!"

Besimi në Ringjalljen dhe tmerret e Ditës së Kijametit

Ndjekësit e Fesë dhe të Sunetit besojnë në ringjalljen pas vdekjes, në Ditën e Kijametit dhe në çdo gjë me të cilën ka njoftuar Allahu i Madhëruar prej tmerreve të asaj Dite të Vërtetë. Ata besojnë se gjëndjet e njerëzve dhe të gjitha krijesave në atë Ditë do të jenë të ndryshme, në lidhje me atë që do të gjejnë e do të shohin atje në atë Ditë të tmerrshme, në marrjen e librit me të djathtën apo të majtën, në përgjigjen për pyetjet, e të gjitha

tronditjet e mërzitjet që janë premtuar për në atë Ditë. Ata besojnë qëndrimin e frikshëm para Siratit (Urës së mprehtë të vendosur mbi Xhehenem), peshoren, shpërndarjen e fletushkave në të cilat janë shënuar të mirat dhe të këqiat, qofshin ato edhe sa grimca e atomit, etj.

Ndërmjetësimi i të Dërguarit (sal-lallahu alejhi ue sel-lem)

Ndjekësit e Fesë dhe të Sunetit besojnë se i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) do të ndërmjetësojë tek Allahu për ata që kanë bërë gjynahe prej popullit të Teuhidit (njësuesëve të Allahut) dhe për ata që kanë bërë gjynahe të mëdha, siç ka ardhur lajmi për këtë nga i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem). Na ka treguar Ebu Seid Ibn Hamdun: Na ka treguar Ebu Hamid Ibn esh-Sherki: Na ka treguar Ahmed Ibn Jusuf es-Silmij: Na ka treguar AbduRrazak: Ka treguar Meamar: Nga Thabit: Nga Enesi (radiallahu anhu): Nga i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) se ka thënë: "Ndërmjetësimi im do të jetë për ata që kanë bërë gjynahe të mëdha nga populli im."

Dhe na ka treguar Ebu Ali Zahir Ibn Ahmed: Na ka treguar Muhamed Ibn el-Musejjib el-Argijani: Na ka treguar el-Hasen Ibn Urfeh: Na ka treguar Abdus-Selam Ibn Harb el-Melai: Nga Zijad Ibn Hajthame: Nga Neuman Ibn Kurad: Nga Abdullah Ibn Umer (radiallahu anhu) se i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ka thënë: "Mu dha rasti të zgjidhja ndërmjet ndërmjetësimit dhe hyrjes së gjysmës së popullit tim në Xhenet, ndërsa unë zgjodha ndërmjetësimin, sepse ai është më gjithëpërfshirës dhe më i mjaftueshëm. A mendoni se ai do të jetë për besimtarët e devotshëm? Jo, por ai do të jetë për mëkatarët, të përlyerit (me punë të këqia) dhe gabimtarët."

Na ka treguar Ebu Muhamed el-Muhlidi: Na ka njoftuar Ebu el-Abas es-Siraxh: Na ka treguar Kutejbeh Ibn Seid: Na ka treguar Abdul-Aziz Ibn Muhamed ed-Deravirdi: Nga Amër Ibn Ebi Amër... Dhe na ka treguar Ebu Tahir Ibn Huzejmeh: Na ka treguar gjyshi im, imam Muhamed Ibn Is'hak Ibn Huzejmeh: Na ka treguar Ali Ibn Haxher: Na ka treguar Ismail Ibn Xheafer: Nga Amër Ibn Ebi Amër: Nga Seid Ibn Ebi Seid el-Makberi: Nga Ebu Hurejra (radiallahu anhu) se ai ka thënë: O i Dërguari i Allahut! Kush është njeriu më i lumtur me ndërmjetësimin tënd në Ditën e Kijametit? Ai (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) tha: "E kisha menduar që nuk do të më pyeste njeri tjetër para teje për këtë hadith, për shkak të asaj që kam parë prej teje për kujdesin ndaj Hadithit. Njerëzit më të lumtur me ndërmjetësimin tim në Ditën e Kijametit janë ata që thonë "Nuk ka të adhuruar tjetër përveç Allahut, me sinjeritet nga zemra e tyre."

Besimi në Haudin dhe Keutherin

Ehli Suneti besojnë në Haudin (hauz, liqen i të Dërguarit në Xhenet), në Keutherin (lum i të Dërguarit në Xhenet), në hyrjen e një grupi prej atyre që kanë pohuar njësinë e Allahut në Xhenet pa dhënë llogari, në dhënien llogari të lehtë të një pjese prej tyre dhe pastaj futen në Xhenet pa i prekur ndonjë e keqe dhe pa i ndjekur denimi. Ata besojnë në hyrjen e një grupi prej mëkatarëve të tyre në Zjarr dhe pastaj do të shpëtojnë dhe do të dalin prej tij duke u bashkuar kështu me vëllezërit e tyre që kanë kaluar më parë në Xhenet dhe nuk do të jenë përgjithmonë në Zjarr. Ndërsa kufarët, mosbesimtarët do të jenë përgjithmonë në Zjarr dhe nuk do të dalin kurrë prej tij, ndërsa prej mëkatarëve besimtarë, Allahu nuk do të lërë askënd në të.

Shikimi i besimtarëve në Zotin e tyre në botën tjetër

Ndjekësit e Sunetit dëshmojnë se besimtarët do ta shohin Zotin e tyre të Lartmadhëruar, me sytë e tyre dhe duke vështruar te Ai (drejtpërdrejt), ashtu siç thuhet në lajmin e saktë nga i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) në fjalën e tij: "Ju do ta shihni Zotin tuaj, ashtu siç shihni hënën kur është e plotë!"

Vërejmë se përngjasimi është bërë për shikimin me shikimin (për të parit e Allahut ashtu si shikojmë hënën) dhe jo për atë që shihet (krahasimin e Allahut me hënën). Lajmet që kanë ardhur për shikimin e Allahut i kam nxjerrë në librin "el-Intisar" me të gjitha rrugët e tyre.

Përjetësia e Xhenetit dhe Xhehenemit

Ndjekësit e Sunetit dëshmojnë se Xheneti dhe Zjarri janë të krijuara dhe se ato do të ngelin përgjithmonë e nuk do të zhduken kurrë. Banorët e Xhenetit nuk do të dalin kurrë prej tij dhe po ashtu banorët e Zjarrit – të cilët janë banorët e tij dhe janë krijuar për të - nuk do të dalin kurrë prej tij! Atë ditë do të thërrasë një thirrës: (O ju banorët e Xhenetit! Përjetësi dhe jo vdekje. O banorët e Zjarrit! Përjetësi dhe jo vdekje), siç ka ardhur në Hadithin e saktë nga i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem).

E vërteta (elementet themelore) të Imanit (besimit)

Prej rrugës së pasuesve të sunetit është se: Besimi është fjalë (pohimi i shehadetit), vepër (kryerja e kushteve të Islamit) dhe njohje (besim me zemër); shtohet me bindje e devotshmëri dhe pakësohet me gjynahe.

Muhamed Ibn Ali Ibn el-Hasen Ibn Shekik thotë: Kam pyetur Ebu Abdullah Ahmed Ibn Hanbel (Allahu e mëshiroftë), për kuptimin e rritjes dhe zvogëlimit të besimit dhe ai tha: Na ka treguar el-Hasen Ibn Musa el-Eshjeb: Na ka treguar Hamad Ibn Selemeh: Na ka treguar Ebu Xheafer el-Hutami: Nga babai i tij: Nga gjyshi i tij: Nga Umejr Ibn Habib se ka thënë: "Imani (besimi) rritet dhe zvogëlohet." Dikush tha: Dhe si mund të jetë rritja dhe zvogëlimi i tij? Ai tha: "Kur përmendim Allahun, e falënderojmë dhe e madhërojmë Atë, atëherë kjo është rritja e besimit. Ndërsa kur jemi të pavëmendshëm, humbim kohën dhe harrojmë (përkujtimin e Allahut), atëherë ky është zvogëlimi i besimit."

Na ka treguar Ebu el-Hasen Ibn Ebi Is'hak el-Mizki: Na ka treguar babai im: Na ka treguar Ebu Amr el-Hajeri: Na ka treguar Muhamed Ibn Jahja edh-Dhehli, Muhamed Ibn Idris el-Meki dhe Ahmed Ibn Shidad et-Tirmidhi, kanë thënë: Na ka treguar el-Humejdi: Na ka treguar Jahja Ibn Sulejm: Kam pyetur dhjetë prej dijetarëve të fikhut për Imanin dhe ata kanë thënë: "Imani është fjalë dhe vepër."

Kam pyetur Hisham Ibn Hasan dhe ka thënë: "Imani është fjalë dhe vepër."

Kam pyetur Ibn Xhurejxh dhe ka thënë: "Imani është fjalë dhe vepër."

Kam pyetur Sufjan eth-Theuri dhe ka thënë: "Imani është fjalë dhe vepër."

Kam pyetur el-Muthena Ibn es-Sabah dhe ka thënë: "Imani është fjalë dhe vepër."

Kam pyetur Muhamed Ibn Abdullah Ibn Amr Ibn Uthman dhe ka thënë: "Imani është fjalë dhe vepër."

Kam pyetur Muhamed Ibn Muslim et-Taifi dhe ka thënë: "Imani është fjalë dhe vepër."

Kam pyetur Fudajl Ibn Ijad dhe ka thënë: "Imani është fjalë dhe vepër."

Kam pyetur Nafi' Ibn Umer el-Xhumhi dhe ka thënë: "Imani është fjalë dhe vepër."

Kam pyetur Sufjan Ibn Ujejne dhe ka thënë: "Imani është fjalë dhe vepër."

Dhe na ka treguar Ebu Amr el-Hajeri: Na ka treguar Muhamed Ibn Jahja dhe Mahamed Ibn Idris, si dhe kam dëgjuar el-Humejdi të thotë: Kam dëgjuar Sufjan Ibn Ujejne të thotë: "Imani është fjalë dhe vepër, shtohet dhe pakësohet" Vëllai i tij, Ibrahim Ibn Ujejne i tha atij: O Ebu Muhamed! A po thua që imani pakësohet?! Ai i tha: Pusho, o fëmijë! Po, pakësohet deri sa nuk ngel gjë prej tij."

Uelid Ibn Muslim ka thënë: Kam dëgjuar el-Euzain, Malikun dhe Seid Ibn Abdul-Aziz që ta kundërshtojnë atë që thotë: "Imani është pranim (fjalë) pa vepër" dhe pohojnë se nuk ka besim pa vepër.

Them (autori): Kush ka më shumë vepra dhe bindje të mira, ai e ka imanin më të plotë se ai që ka më pak bindje e më shumë gjynahe, pavëmendësi e humbje.

Kam dëgjuar hafiz el-Hakim Ebu Abdullah të thotë: Kam dëgjuar Ebu Bekr Muhamed Ibn Ahmed Ibn Bakauejh el-Xhelab të thotë: Kam dëgjuar Ebu Bekr Muhamed Ibn Is'hak Ibn Huzejmeh të thotë: Kam dëgjuar Ahmed Ibn Seid dr-Rabati të thotë: Më ka thënë Abdullah Ibn Tahir: O Ahmed! Ju i urreni këta njerëz (murxhiet) pa i njohur ata, ndërsa unë i urrej ata nga që i njoh. Gjëja e parë e keqe e tyre është se ata nuk besojnë se duhet

t'u binden prijësave. E dyta është se ata thonë se besimi nuk ka kufi apo sasi (nuk shtohet e nuk pakësohet). Pasha Allahun! Unë nuk ia lejoj vetes të them se besimi im është si besimi i Jahja Ibn Jahja, apo si besimi i Ahmed Ibn Hanbel, ndërsa ata thonë: Besimi ynë është si besimi i Xhibrilit dhe Mikailit!"

Kam dëgjuar el-Hakim të thotë: Kam dëgjuar Ebu Xheafer Muhamed Ibn Salih Ibn Hani' të thotë: Kam dëgjuar Ebu Bekr Muhamed Ibn Shuajb të thotë: Kam dëgjuar Is'hak Ibn Ibrahim el-Handhali të thotë: Hyri Ibn el-Mubarek në Raj (qytet në Horasan) dhe një burrë për të cilin mendohej se ishte prej havarixhëve u ngrit dhe i tha atij: O Ebu Abdurrahman! Çfarë thua për atë që bën zina (imoralitet), vjedh dhe pi alkool? Ai tha: Nuk e nxjerr atë nga besimi. Ai tha: O Ebu Abdurrahman! A tani që u theve në moshë je bërë murxhi? Ai tha: Mua nuk më pranojnë murxhiet, sepse ata thonë: Veprat tona të mira janë të pranuar dhe të këqiat tona na janë falur. Ndërsa unë, sikur ta dija që më është pranuar një vepër e vetme e mirë, atëherë do të dëshmoja që unë do të hyj në Xhenet." Pastaj përmendi një hadith nga Ibn Shudheb: Nga Selemeh Ibn Kuhejl: Nga Huzejl Ibn Sherhabil, ka thënë: Umer Ibn el-Hatab (radiallahu anhu) ka thënë: "Nëse do të peshohej imani i Ebu Bekrit me imanin e të gjithë njerëzve të tokës, ai do të peshonte më shumë."

Kam dëgjuar Ebu Bekr Muhamed Ibn Abdullah Ibn Muhamed Ibn Zekerija esh-Shejbani të thotë: Kam dëgjuar gjykatës Jahja Ibn Ibn Mensur të thotë: Kam dëgjuar Muhamed Ibn Is'hak Ibn Huzejmeh të thotë: Kam dëgjuar el-Husejn Ibn Harb, vëllanë e Ahmed Ibn Harb të thotë: "Dëshmoj se besimi i Ahmed Ibn Harbit, me të cilin ai beson Zotin e tij, është se Imani është fjalë dhe vepër, shtohet dhe pakësohet."

Besimtari nuk bëhet jobesimtar me kryerjen e ndonjë mëkati të madh dhe kush vdes si njësuës i Allahut, ai nuk do të jetë përgjithmonë në Zjarr nëse dënohet për gjynahet që ka bërë

Pasuesit e Sunetit besojnë se besimtari edhe nëse bën gjynahe të shumta, të vogla apo të mëdha, ai nuk bëhet jobesimtar për shkak të atyre edhe nëse del nga kjo botë (vdes) pa u penduar për ato, por vdes si njësuës dhe i sigurt në njësimin e tij, atëherë çështja e tij është në Dorë të Allahut; nëse do e falë atë, e fut në Xhenet në Ditën e Kijametit, të shpëtuar e të fituar, pa e sprovuar me Zjarr, pa e dënuar për ato që ka bërë me duart e tij dhe ia fshin ato atij; e nëse Ai do, atëherë e dënon atë dhe e ndëshkon një farë kohe në Zjarr, por jo përgjithmonë, sepse Ai do ta lirojë atë nga Zjarri dhe do ta nxjerrë nga ai për ta futur në begatitë e banesës së qëndrueshme.

Mësuesi ynë, Sehël Ibn Muhamed (Allahu e mëshiroftë) thoshte: "Besimtari mëkatar edhe nëse dënohet me Zjarr, ai nuk do të hidhet në të ashtu si hidhen qafirët, nuk do të qëndrojë në të ashtu si do të qëndrojnë ata dhe nuk do të brengoset në të ashtu si brengosen ata."

Kuptimi i kësaj është që jobesimtari do të tërhiqet për fytyrë në Zjarr dhe do të hidhet në të përmbys, me zinxhirë, me pranga në duar e zinxhirë të rëndë në këmbë. Ndërsa besimtari mëkatar, nëse sprovohet me Zjarr, ai do të hyjë në Zjarr ashtu si hyn kriminelin në burgun e kësaj dynjaje, pa u hedhur në të dhe jo përmbys.

Ndërsa kuptimi i fjalës së tij: "Nuk do të hidhet në Zjarr ashtu si hidhen jobesimtarët," është se trupi i jobesimtarit do të digjet i gjithi dhe sa herë që i digjet lëkura, do t'i shndërrohet me lëkurë tjetër ashtu që ta vuajë dënimin. Allahu i Lartësuar thotë: **"Padyshim se ata të cilët mohuan Ajetet Tona, Ne do t'i djejmë në Zjarr. Sa herë që t'u piqet lëkura, Ne do t'ua ndërrojmë atyre atë me lëkurë tjetër, që të mund ta shijojnë sa më shumë ndëshkimin."** Ndërsa fytyrat e besimtarëve nuk do t'i përcëllojë Zjarri dhe as nuk do t'i djejë pjesët e trupit të cilat binin në sexhde, sepse është e ndaluar për Zjarrin të prekë pjesët në të cilat bëhet sexhde.

Kuptimi i fjalës së tij: "Nuk do të qëndrojnë në Zjarr, ashtu si qëndrojnë jobesimtarët," është se jobesimtarët do të jenë përgjithmonë në Zjarr dhe nuk do të dalin kurrë prej tij, ndërsa prej besimtarëve mëkatarë, Allahu nuk do të lërë askënd prej tyre përgjithmonë në Zjarr.

Kuptimi i fjalës së tij: "dhe nuk do të brengoset në Zjarr ashtu si brengosen jobesimtarët," është se jobesimtarëve u hiqet shpresa nga Mëshira e Allahut dhe nuk presin asnjëherë qetësi e shlodhje, ndërsa lakmia e besimtarëve nuk ndërpritet asnjëherë për Mëshirën e Allahut dhe fundi i të gjithë besimtarëve do të jetë Xheneti, sepse ata janë krijuar për të dhe ai është krijuar për ta, si Mirësi nga Allahu dhe Dhuratë prej Tij.

A është qafir ai që e lë faljen me vetëdije?

Dijetarët e Hadithit kanë rënë në kundërshtim në lidhje me lënien e faljes së detyrueshme me qëllim e vetëdije prej muslimanit. Imam Ahmed Ibn Hanbel dhe një grup prej dijetarëve të selefëve (Allahu i mëshiroftë) e kanë quajtur atë qafir dhe e kanë nxjerrë nga Islami për këtë shkak, duke u bazuar në Hadithin e saktë: "Ndërmjet robit dhe shirkut është lënia e faljes, kush e lë faljen ka bërë kufër."

Ndërsa imam Shafiu dhe shokët e tij, si dhe një grup tjetër nga dijetarët e selefëve (Allahu i mëshiroftë të gjithë) kanë shkuar në mendimin se ai nuk bëhet qafir nëse vazhdon të besojë se namazi është obligim edhe pse ai meriton të vritet njësoj si ai që del nga Islami (murte). Këta e komentuan Hadithin se qëllimi është për atë që e lë faljen duke e mohuar obligueshmërinë e saj, siç ka treguar Allahu i Madhëruar për Jusufin (alejhis-selam) se ai ka thënë: **"Me të vërtetë që unë e kam flakur tej fenë e popullit që nuk beson në Allahun dhe që janë mosbesimtarë, mohues të jetës së përtejme."** Dhe nuk ishte përlyer me kufrin por ishte ndarë prej tij dhe ai e la kufrin duke e mohuar atë.

Veprat e njerëzve janë krijesa të Allahut të Madhëruar

Pasuesit e Sunetit dhe Xhematit besojnë se veprat e njerëzve janë krijesa të Allahut të Madhëruar, pa pasur pikë dyshimi në këtë dhe nuk e konsiderojnë prej të udhëzuarve në Fenë e Vërtetë atë që e kundërshton dhe e mohon këtë fjalë.

Udhëzimi apo humbja janë në Dëshirën e Allahut

Ata dëshmojnë se Allahu i Lartësuar udhëzon kë të dojë në Fenë e Tij dhe largon prej rrugës së saj kë të dojë, duke mos pasur justifikim e prova për atë që Ai humb. Allahu i Lartësuar thotë: **"Thuaj (O Muhamed!): Me Allahun është prova e përkryer dhe më bindëse dhe po të kishte dashur Ai, vërtet që Ai do t'ju kishte udhëzuar të gjithëve!"** "Dhe sikur të kishim dashur Ne, sigurisht që Ne do t'i kishim dhënë çdo njeriu udhëzimin e tij, por u vendos dhe do të vërtetohet Fjala Ime (për keqbërësit) se Unë do ta mbush Xhehenemin me xhinët dhe njerëzit bashkë."

"Dhe vërtet që Ne kemi krijuar shumë nga xhinët dhe njerëzit për Xhehenemin..."

I lartë është Allahu! Ai e ka krijuar çdo gjë pa pasur nevojë për të dhe i ka ndarë njerëzit në dy grupe: Një grup për në Xhenet me Mirësinë e Tij dhe një grup për në Xhehenem me Drejtësinë e Tij. Ai i ka ndarë ata në të humbur dhe në të udhëzuar, në të mirë e në të këqinj, të afërm prej Mëshirës së Tij dhe të largët prej saj: "Ai nuk pyetet për atë që punon, por ata do të pyeten për atë që vepruan." **"Padyshim që i Atij është krijimi dhe komandimi. Lartësuar me Madhësi qoftë Allahu, Zoti i i gjithë botëve!"** Dhe thotë Allahu i Lartësuar: **"Ashtu sikurse ju solli në jetë në fillim Ai, po kështu do të silleni përsëri në jetë (Ditën e Ringjalljes). Një grup Ai e drejtoi dhe një grup meritoi të jetë me të gabuarën, sepse ata zgjodhën shejtanët për mbrojtës e ndihmës në vend të Allahut, duke menduar në këtë mënyrë se janë të udhëzuar drejt."** **"...Të tillët do t'i arrijë pjesa që meritojnë dhe që është shkruar në Librin e Vendimeve Tona."** Ka thënë Ibn Abasi (radiallahu anhu): "Ajo që do t'i arrijë ata është çfarë ka kaluar prej lumturisë apo brengës."

Na ka treguar Ebu Muhamed el-Muhlidi: Na ka treguar Ebu el-Abas es-Siraxh: Na ka treguar Jusuf Ibn Musa: Na ka treguar Xheriri: Nga el-Eamash: Nga Zejd Ibn Uehb: Nga Abdullah Ibn Mes'udi (radiallahu anhu) se ka thënë: Na ka treguar i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) dhe ai është i sinqerti dhe i bësueshmi: "Krijimi i çdokujt prej jush fillon të bashkohet në barkun e nënës së tij për dyzet ditë, pastaj bëhet copë gjaku e mpiksur për të njëjtën kohë. Pastaj bëhet si një copë mishi e përtypur për të njëjtën kohë, pastaj dërgon Allahu tek ai një melek me katër gjëra: Me rrizkun e tij, punën e tij, exhelin (kohën e vdekjes) e tij dhe nëse do të jetë fatkeq apo fatmirë. Pasha Atë, në Dorën e të Cilit është shpirti im! dikush prej jush mund të punojë punë të banorëve të Xhenetit derisa të mos ketë ngelur ndërmjet tij dhe Xhenetit më tepër se një

pash, pastaj do ta zërë atë ajo që i është shkruar në libër dhe do të punojë punë të banorëve të Zjarrit e do të hyjë në të. Dhe vërtet që ndokush nga ju mund të punojë punë të banorëve të Zjarrit derisa të mos ketë ngelur ndërmjet tij dhe Zjarrit më tepër se një pash, pastaj do ta zërë atë ajo që i është shkruar në libër dhe do të punojë punë të banorëve të Xhenetit e do të hyjë në të."

Dhe na ka treguar Ebu Muhamed el-Muhlidi, ka thënë: Na ka treguar Ebu el-Abas es-Seraxh, ka thënë: Na ka treguar Is'hak Ibn Ibrahim el-Handhali – Ibn Rahavejh -, ka thënë: Na ka treguar Abdus-Samed Ibn Abdul-Uarith, ka thënë: Na ka treguar Hamad Ibn Selemeh: Nga Hisham Ibn Urvah: Nga babai i tij: Nga Aisha (radiallahu anha) se i Dërguari i Allahut ka thënë: "Dikush mund të punojë punë të banorëve të Xhenetit, por ai është shkruajtur në Libër se është prej banorëve të Zjarrit dhe kur të jetë pranë vdekjes, ai shndërrohet dhe punon punë të banorëve të Zjarrit, pastaj vdes dhe hyn në Zjarr. Dhe dikush tjetër mund të punojë punë të banorëve të Zjarrit, por ai është shkruar në Libër prej banorëve të Xhenetit dhe kur të jetë pranë vdekjes punon punë të banorëve të Xhenetit, pastaj vdes dhe hyn në Xhenet."

Besimi në Caktimin e Allahut dhe Vendimin e Tij, qoftë për të mirë apo të keq

Ndjekësit e Sunetit dëshmojnë dhe besojnë se e mira dhe e keqja, dobia dhe dëmi janë me Caktimin e Allahut dhe Vendimin e Tij. Ai Caktim nuk kthehet, nuk mund t'i shpëtosh dhe nuk mund t'i shmangesh. Njeriun nuk e gjen veçse ajo që ka shkruar për të Zoti i tij. Nëse të gjithë njerëzit do të përpiqeshin që t'i bënin dikujt një të mirë, të cilën nuk e ka shkruar Allahu për të, ata nuk do të mund ta bënin atë; nëse do të përpiqeshin t'i bënin një të keqe, të cilën Allahu nuk e ka caktuar për të, ata nuk do të mundeshin. Për këtë argumenton Hadithi i transmetuar nga Abdullah Ibn Abasi (radiallahu anhu), nga i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) se ka thënë: Allahu i Lartësuar ka thënë: "Nëse Allahu do të të sprovonte me ndonjë të keqe, atëherë s'ka kush që e heq atë përveç Atij; nëse Ai do për ty ndonjë të mirë, s'ka kush që e kthen atë."

E keqja nuk i ngjitet Allahut të Lartësuar

Prej besimit dhe drejtimit të ndjekësve të Sunetit, bashkë me fjalën e tyre se e mira dhe e keqja janë nga Allahu dhe me vendimin e Tij. Ata thonë se nuk i ngjitet Allahut të Lartësuar diçka që është e ulët apo e mangët në vetvete. Psh. Nuk thuhet: O krijuesi i majmunit dhe derrit! Edhe pse nuk ka krijesë që të mos jetë Allahu Krijues i saj. Në këtë kuptim ka ardhur edhe fjala e të Dërguarit të Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) në du'anë e hapjes së namazit: "I Madhëruar dhe i Lartësuar qofsh Ti! Dhe e keqja nuk është tek Ti." Kuptimi i këtij Hadithit është: E keqja në vetvete nuk të ngjitet Ty, as nuk të

thuhet Ty kur të të lut dikush: O Krijues i së keqes! O Caktues i së keqes! Edhe pse Ai është Krijuesi dhe Caktuesi i të dyja atyre.

Për këtë shkak, el-Hidri (alejhis-selam) e ka ngjitur kërkimin e dëmtimit te vetja e tij dhe ka thënë: "**Ndërsa anija ka qenë e disa varfanjakëve të cilët punonin në det dhe unë doja ta dëmtoja atë...**" Ndërsa kur përmendi të mirën, mirësinë dhe mëshirën, ai ia ngjiti kërkimin e tyre Allahut të Madhëruar duke thënë: "**Dhe Zoti yt deshi që të arrinin pjekurinë e tyre (të rriteshin) dhe pastaj ta nxirrnin thesarin e tyre, nga Mëshira e Zotit tënd.**"

Po ashtu thotë Allahu duke treguar për Ibrahimin (alejhis-selam) se ka thënë: "Dhe kur unë sëmurem, Ai më shëron." Duke ia ngjitur sëmundjen vetes së tij kurse shërimin Zotit të tij, edhe pse që të dyja janë prej Tij.

Pohimi i Vullnetit dhe Dëshirës së Allahut të Lartësuar

Prej besimit të Ehli Sunetit dhe Xhematit është se Allahu i Madhëruar është i Vullnetshëm për të gjitha punët e njerëzve të mira apo të këqia qofshin ato dhe askush nuk beson veçse me Dashjen e Tij. Nëse Allahu do të donte, Ai do t'i bënte të gjithë njerëzit një grup të vetëm (besimtarë) dhe nëse do të donte që të mos i thyhej urdhëri, Ai nuk do ta kishte krijuar Iblisin për shkak të të cilit mohuan mosbesimtarët. Edhe besimi i besimtarëve është sipas Caktimit të Allahut dhe Vendimit të Tij, me Vullnetin dhe Dëshirën e Tij. Ai i ka dashur të gjitha këto me Vullnetin e Tij dhe i ka caktuar ato.

Allahu i Lartësuar kënaqet për besimin e njerëzve dhe urren mosbesimin e tyre

Allahu kënaqet për besimin e njerëzve dhe bindjen e tyre ndaj Tij dhe e urren mosbesimin e tyre. Allahu i Lartësuar thotë: "**Nëse ju mohoni Allahun, Allahu nuk ka ndonjë nevojë për ju edhe pse nuk e pëlqen për robërit e Tij mosbesimin. E nëse ju e falënderoni Atë, Ai e pëlqen këtë prej jush!**"

Nuk gjykohet për një person të veçantë se ai është prej banorëve të Xhenetit apo të Xhehenemit (përveç atyre për të cilët ka dëshmuar Allahu dhe i Dërguari i Tij)

Dijetarët e Hadithit besojnë dhe dëshmojnë se përfundimet dhe mbylljet e jetës së njerëzve janë enigmë dhe askush nuk e di se si do të mbyllën ato. Ata nuk gjykojnë për një person të veçantë, se ai do të jetë prej banorëve të Xhenetit apo për një tjetër se do të jetë prej banorëve të Zjarrit, sepse kjo është diçka e fshehur nga ata dhe nuk e dinë se si

do të vdesë dikush (besimtar apo jobesimtar). Për këtë shkak, ata thonë: "Ne jemi besimtarë, InshaAllahu," d.m.th. prej besimtarëve të cilëve do t'u mbyllet jeta në këtë botë me besim, InshaAllah!

Kush vdes musliman, e ardhmja e tij është Xheneti

Ata dëshmojnë për atë që vdes musliman se e ardhmja e tij do të jetë Xheneti dhe se ata, të cilëve u është shkruar caktimi nga Allahu, ata do të dënohen me Zjarr një farë kohe të caktuar për shkak të gjynaheve që kanë bërë dhe për të cilat nuk kanë kërkuar falje e pendim, por në fund ata do të kthehen në Xhenet dhe askush prej muslimanëve nuk do të ngelë në Zjarr, prej Mirësisë së Allahut dhe Dhurimit të Tij.

Kush vdes mosbesimtar do të jetë përgjithmonë në Zjarr

Kush vdes duke qenë mosbesimtar –Allahu na ruajt-, kthimi i tij është në Zjarr prej të cilit nuk do të shpëtojë dhe qëndrimi i tij në të është i pafund!

Ne dëshmojmë se në Xhenet do të jetë ai për të cilin ka dëshmuar i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem)

Ata persona të veçantë prej sahabeve për të cilët i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ka dëshmuar se do të jenë në Xhenet, për ta dëshmojnë edhe dijetarët e Hadithit si vërtetim të fjalës së të Dërguarit (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) për atë që ka thënë dhe u ka premtuar atyre (sahabeve). Ai (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) nuk ka dëshmuar për ta se do të jenë në Xhenet, vetëm pasi që e njohu këtë gjë dhe Allahu i Lartësuar i ka treguar të Dërguarit të Tij ç'të donte prej të fshehtës. E sqaron këtë gjë Fjala e Allahut të Lartësuar që thotë: "**Ai është i Dituri i të fshehtës të cilën nuk ia tregon askujt, përveç ndokujt që do prej të Dërguarve të Tij.**"

Të përgëzuarit me Xhenet (prej njerëzve)

I Dërguari (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ka përgëzuar me Xhenet dhjetë prej shokëve të tij, të cilët janë: Ebu Bekri, Umeri, Uthmani, Aliu, Talha, ez-Zubejr, Abdurrahman Ibn Auf, Seadi, Seidi dhe Ebu Ubejdetu Ibn el-Xherrah.

Po ashtu, i Dërguari (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ka thënë edhe për Thabit Ibn Kajs Ibn Shimas se ai është prej banorëve të Xhenetit. Enes Ibn Maliku thoshte për të: "Ai ecte në mesin tonë dhe ne thonim se ai është prej banorëve të Xhenetit."

Më të mirët në mesin e sahabeve janë katër halifet

Dijetarët e Hadithit besojnë dhe dëshmojnë se më të mirët në mesin e shokëve të të Dërguarit (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) janë Ebu Bekri, pastaj Umeri, pastaj Uthmani, pastaj Aliu dhe se këta janë udhëheqësit e drejtë, qeverisjen e të cilëve e ka përmendur i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) me fjalën e tij që e transmeton Seid Ibn Xhumhan: Nga Sefijneh: "Hilafeti (udhëheqja e drejtë) pas meje do të jetë për tridhjetë vjet." Pastaj, mbas përfundimit të ditëve të tyre u kthye gjendja në qeverisje të ashpra, ashtu siç njoftoi i Dërguari (sal-lallahu alejhi ue sel-lem).

Pohimi i hilafetit të Ebu Bekr es-Sidikut (radiallahu anhu)

Ata pohojnë hilafetin e Ebu Bekrit (radiallahu anhu) pas vdekjes së të Dërguarit (sal-lallahu alejhi ue sel-lem), duke u zgjedhur nga sahabet me bashkimin njëzëri të tyre dhe duke thënë: "Atë e zgjodhi i Dërguari i Allahut të parë në fenë tonë (kur e vuri imam në namaz) kështu që ne e zgjodhëm të parë në dynjanë tonë." Duke i thënë gjithashtu: "Ty të bëri prijës i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) dhe kush është ai që mund të të lërë pas!", duke pasur për qëllim se ai (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) e vuri atë të prijë faljen e tyre në ditët e sëmundjes së tij dhe ne u falëm pas teje me urdhër të të Dërguarit (sal-lallahu alejhi ue sel-lem), atëherë kush është ai që mund të të lërë mbrapa, pasi që i Dërguari (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) e bëri atë prijës?

Gjithashtu, i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) fliste për Ebu Bekrin kur ishte në mesin e sahabeve me fjalë të cilat i bënë ata që të kuptojnë se ai është i pari që meriton ta zëvendësojë të Dërguarin (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) pas vdekjes së tij. Për këtë shkak ata u bashkuan dhe i dhanë besën atij duke e zgjedhur si prijës të tyre dhe zëvendës të të Dërguarit (sal-lallahu alejhi ue sel-lem), gjë e cila u bëri atyre shumë dobi dhe i ngriti shumë lart, derisa Ebu Hurejra tha: "Pasha Allahun, përveç të Cilit nuk ka Zot tjetër! Nëse nuk do të ishte zgjedhur Ebu Bekri zëvendës i të Dërguarit (sal-lallahu alejhi ue sel-lem), nuk do të adhurohej më Allahu" Dhe kur i thanë atij: Çfarë thua, o Ebu Hurejra! Atëherë, ai solli argumente me të cilat ua mbushi mendjen dhe i bëri që ta besojnë dhe ta pranojnë këtë gjë.

Pohimi i hilafetit të Umer Ibn el-Hatabit (radiallahu anhu)

Pas Ebu Bekrit, hilafeti i kaloi Umer Ibn el-Hatabit (radiallahu anhu), sipas zgjedhjes së Ebu Bekrit para vdekjes dhe me bashkimin e sahabeve për të. Në ditët e tij, Allahu e ngriti lart Islamin dhe çoi në vend premtimin e Tij.

Pohimi i hilafetit të Uthman Ibn Afanit (radiallahu anhu)

Pastaj udhëheqjen e mori Uthmani (radiallahu anhu) me zgjedhjen e sahabeve të mëdhenj dhe të dijsëm, dhe bashkimin e të gjithë sahabeve dhe pëlqimin e tyre.

Pohimi i hilafetit të Ali Ibn Ebi Talib (radiallahu anhu)

Pastaj udhëheqja i kaloi Aliut (radiallahu anhu) me besën e sahabeve të cilët panë që ai ishte i pari që kishte të drejtë ta merrte udhëheqjen pas Uthmanit (radiallahu anhu) dhe e bënë të ndaluar kundërshtimin dhe thyerjen e urdhrat të tij.

Këta ishin ata katër udhëheqës të drejtë, me të cilët Allahu i Madhëruar ngriti Fenë e Tij, gjunjëzoi dhe mposhti mosbesimtarët, forcoi me ta Islamin, ngriti flamurin e së Vërtetës në ditët e tyre, ndriçoi dhe shndriti me dritën e tyre errësirën dhe çoi në vend Premtimin e Tij të mëparshëm, të cilin e ka thënë në Fjalën e Tij: **"Allahu u ka premtuar atyre nga mesi juaj që besojnë dhe që punojnë mirësi e drejtësi, se Ai patjetër do t'u sigurojë atyre vazhdimësinë e fuqisë së tashme të udhëheqësve në tokë, ashtu siç ua siguroi edhe atyre që ishin para tyre dhe se Ai do t'u sigurojë fuqinë për të zbatuar e përmbushur Fenë e tyre, atë të cilën Ai e ka zgjedhur për ta (Islamin). Dhe padyshim që Ai do t'u japë atyre në shkëmbim siguri e ruajtje pas frikës së tyre..."**

Gjithashtu në Fjalën e Tij: **"Muhamedi është i Dërguari i Allahut dhe ata që janë me të janë të ashpër ndaj mohuesve..."**

Kështu që kush i do ata, i merr për miq, bën lutje për ta, ruan të drejtat e tyre dhe e njeh dobinë dhe vendin e tyre, ai është me të fituarit, ndërsa kush i urren ata, i shan ata apo u vesh gjëra të tilla siç u veshin er-ravafid (refuzuesit) dhe havarixhët - Allahu i mallkoftë - ai është me të shkatërruarit e të humburit. I Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sellem) ka thënë: **"Mos i shani shokët e mi! Ai që i shan ata, mbi të qoftë mallkimi i Allahut!"** "Ai që i do ata, i ka dashur prej dashurisë që ka për mua; ai që i urren ata, i urren prej urrejtjes që ka për mua. Kush i ofendon ata, më ka ofenduar mua dhe kush i shan ata, mbi të qoftë mallkimi i Allahut!"

Falja pas prijësit musliman edhe nëse është keqbërës

Dijetarët e Hadithit e shohin si obligim faljen e xhumasë, dy bajrameve dhe namazeve të tjera, pas çdo imami musliman, qoftë ai bamirës apo keqbërës.

Xhihadi nën udhëheqjen e prijësve të muslimanëve

Ata shohin të detyrueshëm gjithashtu edhe Xhihadin dhe luftimin e armiqve të muslimanëve nën udhëheqjen e prijësve të tyre, qofshin ata zullumqarë e keqbërës.

Lutja për prijësit dhe mosngritja krye ndaj tyre

Ata e konsiderojnë obligim lutjen (du'anë) për prijësit që të përmirësohen, të gjykojnë drejtë dhe të rregullojnë në tokë. Dhe nuk e lejojnë daljen me shpatë kundra tyre (kryengritjen) edhe nëse shohin tek ata devijim nga e drejta në padrejtësi e zullum. Ata e konsiderojnë gjithashtu luftimin e grupit kryengritës derisa të kthehet në bindjen ndaj prijësit të muslimanëve.

Përmbajtja dhe shmangia e asaj që ndodhi ndërmjet sahabeve

Ata e shohin obligim përmbajtjen dhe shmangien prej ngrindjes që ndodhi ndërmjet shokëve të të Dërguarit të Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) dhe pastrimin e gjuhës nga përmendja e ndonjë të mete apo mangësie të tyre. Ata e shohin obligim kërkimin e mëshirës për të gjithë ata dhe dashurinë për të gjithë ata.

Nderimi i grave të Pejgamberit (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) dhe konsiderimi i tyre si nëna të besimtarëve

Po ashtu, ata e shohin si detyrim nderimin e grave të Pejgamberit (Allahu qoftë i kënaqur prej tyre), lutjen për to, njohjen e vendit të tyre dhe pohimin se ato janë nëna të besimtarëve.

Shpërblimi me Xhenet nuk meritohet nga veprat e besimtarëve

Ata besojnë dhe dëshmojnë se askush nuk e meriton Xhenetin edhe nëse veprat e tij janë të mira dhe rruga që ka ndjekur në jetë ka qenë e kënaqshme, vetëm nëse Allahu hedh Mirësinë e Tij mbi të, duke e futur atë në Xhenet me Mirësinë dhe Bujarinë e Tij. Kjo sepse ajo vepër e mirë që ai ka kryer nuk i është bërë e mundur vetëm se me lehtësimin që i ka bërë Allahu i Madhëruar atij, dhe nëse nuk do t'ia kishte lehtësuar Allahu dhe nëse nuk do ta kishte udhëzuar për atë vepër, ai kurrë nuk do të ishte udhëzuar.

Allahu i Lartësuar thotë

"... Dhe po të mos kishte qenë Mirësia e Allahut dhe Mëshira e Tij mbi ju, asnjë prej jush nuk do të kishte qenë kurrë ndonjëherë i pastër prej gjynaheve, por Allahu pastron (udhëzon në Islam) atë që Ai do dhe Allahu është Gjithëdëgjues, i Gjithëditur."

Çdo krijesë e ka fundin (vdekjen) të caktuar

Dijetarët e Hadithit besojnë dhe dëshmojnë se Allahu i Madhëruar ia ka caktuar vdekjen dhe fundin çdo krijese (në kohë dhe vend të cilin nuk e di askush përveç Allahut dhe që nuk shtyhet e as nuk tërhiqet para kohës së vet) dhe askush nuk vdes vetëm se me Lejen e Allahut dhe për një kohë të caktuar. Kur të mbarojë koha e dikujt, nuk ngel veçse vdekja prej të cilës nuk ka shpëtim. Allahu i Lartësuar thotë: **"Çdo popullsi ka një kohë të caktuar dhe kur vjen ky çast, ata as nuk mund ta vonojnë atë, qoftë edhe për një çast, as nuk mund ta përshpejtojnë atë."**

"Dhe askush nuk mund të vdesë vetëm se me Lejen e Allahut dhe për një kohë të përcaktuar."

Ata besojnë gjithashtu se ai që vdes apo vritet, kjo do të thotë që i ka mbaruar afati i caktuar i tij. Allahu i Lartësuar thotë: **"Edhe sikur të ishit në shtëpitë tuaja, ata për të cilët ishte caktuar vdekja, padyshim që do të ishin drejtuar vetë te vendi i caktuar për vdekjen e tyre!" "Kudo që ju të jeni, vdekja do t'ju gjejë, edhe sikur të jeni në kështjella të fortifikuara!"**

Cytja e shejtanëve dhe ndikimi i tyre

Ata besojnë se Allahu i Lartësuar i ka krijuar shejtanët dhe ata i bëjnë cytje njerëzve me qëllim që t'i nxjerrin nga rruga e drejtë duke u ndenjur në pritë atyre. Allahu i Lartësuar thotë:

"Dhe vërtet që shejtanët i frymëzojnë miqtë e tyre nga mesi i njerëzve që t'ju kundërshtojnë juve dhe po t'u bindeni atyre, atëherë padyshim që do të ishit idhujtarë!"

Allahu i Lartësuar u lë shejtanëve pushtet mbi kë të dojë dhe ruan prej kurtheve e sherreve të tyre atë që Ai do. Allahu i Lartësuar thotë:

"Shqetësoji (të nxituarit e mendjelehtit) vazhdimisht dhe mashtroji ata që mundesh nga mesi i tyre (pasardhësve të Ademit) me zërin tënd (duke u pëshpëritur ose duke u bërë vesvese me këngë, muzikë, etj.); sulmoji ata me kalorësinë e këmbësorinë tënde (me të gjitha mjetet e mënyrat); përzieju me ta pasuritë e fëmijët (me rrugë të

palejuara) dhe bëju atyre edhe premtime. Por shejtani nuk u premtonte atyre gjë, veçse mashtrim. Sa për robërit e Mi (besimtarët e Mi të vërtetë), ti nuk ke asnjë fuqi mbi ta. Dhe më se i Mjaftueshëm është Zoti yt si Rregullues e Mbikëqyrës."

"Vërtet që ai nuk ka aspak fuqi mbi ata që besojnë e mbështeten vetëm te Zoti i tyre. Fuqia e tij (shejtanit) është vetëm mbi ata të cilët i binden dhe e ndjekin atë (shejtanin) dhe mbi ata të cilët i vënë shok Allahut!"

Magjia nuk bën dëm veçse me Lejen e Allahut

Ndjekësit e Sunetit dëshmojnë se në tokë ekziston magjia dhe magjistarët, por ata nuk i bëjnë ndokujt keq, veçse me Lejen e Allahut: "...Dhe ata nuk mundën të dëmtojnë askënd me të (magjinë) veçse me Lejen e Allahut!"

Gjykimi për magjistarin

Ai që e mëson magjinë dhe e praktikon atë, duke besuar se ajo bën dëm apo dobi pa Lejen e Allahut, ai ka dalë nga feja dhe është qafir. Nëse ai pyetet dhe në përshkrimin e tij del që ajo që bën është kufër, atëherë afatizohet për t'u penduar dhe nëse nuk pendohet, atëherë i pritët koka. Por nëse pasi pyetet, ai përshkruan diçka që nuk është kufër, apo se flet me gjëra që as ai vetë nuk i kupton, atëherë ndalohet nga kjo gjë dhe nëse e kryen përsëri, atëherë dënohet me kamxhik apo burgim. Nëse thotë se magjia nuk është haram dhe unë besoj se ajo është e lejuar, atëherë bëhet e detyrueshme vrasja e tij, sepse ai ka bërë të lejuar diçka për të cilën janë bashkuar të gjithë muslimanët se ajo është e ndaluar.

Çdo pije dehëse është haram

Dijetarët e Hadithit e konsiderojnë të ndaluar çdo pije që të deh, qoftë ajo e marrë nga rrushi apo rrushi i thatë, hurma, mjalti, misri, apo çdo lloj bime tjetër. Ata e konsiderojnë të ndaluar pijen dehëse qoftë ajo shumë apo pak, e konsiderojnë atë të papastër dhe dënojnë me shkopinj [me goditje] atë që e pi atë.

Përkujdesja për kryerjen e faljeve të detyrueshme

Ata e shohin të detyrueshme nxitimin për kryerjen e faljeve dhe falja e tyre në fillim të kohës së caktuar është më mirë se në mbarim të saj. Ata e konsiderojnë të detyrueshme leximin e sures el-Fatiha pas imamet në namaz. Ata urdhërojnë që të plotësohet rukuja (përlulja) dhe sexhdeja. Ata e konsiderojnë plotësimin e rukusë dhe të sexhdes me qetësi,

ngritjen nga rukuja dhe qëndrimin drejt pas saj me qetësi, ngritjen prej sexhdes dhe qëndrimin mes dy sexhdeve me qetësi, të gjitha këto i konsiderojnë prej shtyllave (rukneve) të namazit pa të cilat ai nuk mund të jetë i saktë.

Këshillimi për veprimin e së mirës

Ata këshillojnë njëri-tjetrin për falje natën pasi të kenë fjetur një pjesë të saj, për ruajtjen e lidhjeve farefisnore, për përhapjen e selamit (përsëritjes), të ushqyerit e të varfrit, mëshirimin e fukarenjve e jetimëve, preokupimin për çështjet e muslimanëve, për mbajtjen e të mesmes në të ngrënë e të pirë, në martesë e në veshmbathje, për bamirësi, për urdhërim për të mira dhe ndalim nga e keqja, shpejtimin në çdo lloj pune të mirë dhe ruajtjen prej përfundimit të keq të lakmisë. Ata këshillojnë njëri-tjetrin për të Vërtetën dhe për durim.

Dashuria dhe urrejtja në Fe

Dijetarët e Hadithit e duan njëri-tjetrin për shkak të Fesë dhe urrejnë po për shkak të saj. Ata i ruhen polemikës në lidhje me Allahun (Cilësitë e Tij) dhe mënjanojnë nga ndjekësit e bidateve e humbjeve, si dhe i urrejnë ndjekësit e dëshirave dhe injorancës. Ata ecin pas shembullit të të Dërguarit (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) dhe rrugës së shokëve të tij, të cilët janë si yjet dhe me cilindo që të identifikohesh prej tyre, je i udhëzuar drejt, ashtu siç thoshte i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) për ta. Ata marrin për shembull të tyre selefët (të parët) e mirë të këtij populli, prej prijësve të Fesë dhe dijetarëve të muslimanëve, si dhe kapen për atë me të cilën ishin kapur prej Fesë së fortë dhe të Vërtetës së qartë.

Të urryerit e pasuesve të bidatit dhe largimi nga ata

Pasuesit e Hadithit i urrejnë bidatçinjtë të cilët kanë shpikur në Fe gjëra që nuk janë prej saj, nuk i duan ata, nuk i shoqërojnë ata, nuk i dëgjojnë fjalët e tyre, nuk ulen me ta dhe nuk debatojnë me ta për Fenë dhe as nuk polemizojmë me ta, por shohin të detyrueshëm ruajtjen e veshëve nga të dëgjuarit e të kotave të tyre, të cilat nëse kalojnë nëpër veshë dhe qëndrojnë në zemër, të dëmtojnë dhe të fusin vesvese e mendime të prishura. Pikërisht për këtë, Allahu i Madhëruar ka zbritur Fjalën e Tij: **"Dhe kur ti i sheh ata të cilët zihen në biseda boshe për Vargjet Tona të Kur'anit duke i përqeshur ato, rri larg prej tyre deri sa të kalojnë në një çështje tjetër!"**

Shenjat e ndjekësve të bidatit

Shenjat e bidatit janë të qarta e të dukshme te ndjekësit e tij, por shenja dhe argumenti më i qartë për njohjen e tyre është urrejtja e fortë që ata kanë për mbartësit dhe përcjellësit e njoftimeve të të Dërguarit të Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem), përcmimi i tyre dhe quajtja e tyre si të pavlerë, injorantë, dhahirij (sipërfaqësorë), përngjasues (që përngjajnë Allahun me krijesat) etj. Kjo, duke qenë edhe të bindur se njoftimet e të Dërguarit (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) janë të zhveshura nga shkenca dhe se dija është ajo që shejtani ua frymëzon atyre prej përfundimeve të nxjerra nga mendjet e tyre të prishura, vesveseve të errëta të gjokseve të tyre, iluzioneve të zemrave të tyre në të cilat nuk ka pikë të mire, si dhe argumentet apo më mirë dyshimet e tyre boshe dhe të kota: **"Ata janë ata të cilët i ka mallkuar Allahu, i ka bërë të shurdhër dhe i ka marrë shikimet e tyre."** **"Dhe atë që e përçmon dhe e turpëron Allahu, askush nuk mund ta nderojë. Sigurisht që Allahu bën çfarë Ai do."**

Kam dëgjuar hafiz el-Hakim Ebu Abdullah të thotë: Kam dëgjuar hafiz Ebu Ali el-Husejn Ibn Ali të thotë: Kam dëgjuar Xheafer Ibn Ahmed Ibn Senan el-Vasiti të thotë: Kam dëgjuar Ahmed Ibn Senan el-Katan të thotë: "Nuk ka bidatçi në botë që të mos i urrejë ndjekësit e sunetit. Nëse dikush bën bidate, hiqet ëmbëlsia e Hadithit nga zemra e tij."

Kam dëgjuar el-Hakim të thotë: Kam dëgjuar Ebu el-Husejn Muhamed Ibn Ahmed el-Handhali në Bagdad të thotë: Kam dëgjuar Muhamed Ibn Ismail et-Tirmidhi të thotë: Kam qenë unë dhe Ahmed Ibn el-Hasen et-Tirmidhi te imami i Fesë, Ebu Abdullah Ahmed Ibn Hanbel, dhe i tha atij Ahmed Ibn el-Hasen: O Ebu Abdullah! Njerëzit në Meke përmendën ndjekësit e Hadithit para Ibn Ebi Kutejle dhe ai tha: Ndjekësit e Hadithit janë njerëz të këqinj. Atëherë, Ahmed Ibn Hanbel u ngrit duke shtrënguar rroben e tij dhe tha: "Ai është zindik (qafir që nuk beson Botën tjetër dhe as Krijuesin)! Ai është zindik! Ai është zindik! Deri sa hyri në shtëpi."

Dhe kam dëgjuar el-Hakim Ebu Abdullah të thotë: Kam dëgjuar Ebu Nasr Ahmed Ibn Sehl, fakihun (dijetarin e fikhut) në Buhara të thotë: Kam dëgjuar fakih Ebu Nasr Ibn Selam të thotë: "Nuk ka gjë më të rëndë dhe më të urreyer për mosbesimtarët dhe ateistët sesa dëgjimi i Hadithit dhe përcjellja e tij me zinxhir transmetuesish."

Kam dëgjuar el-Hakim të thotë: Kam dëgjuar shejh Ebu Bekr Ahmed Ibn Is'hak Ibn Ejub i cili ishte duke diskutuar me një burrë dhe i tha atij: "Na ka treguar filani...", por ai burri e preu dhe i tha: Lëre këtë "na ka treguar..." dhe deri kur të vazhdoni të thoni "na ka treguar...". Atëherë, shejhu i tha atij: Ngrihu, ore qafir! Nuk të lejohet ty të hysh më në shtëpinë time, pas kësaj dite. Pastaj u drejtua nga ne dhe tha: Askujt nuk i kam thënë kurrë që të mos hyjë në shtëpinë time, përveç këtij."

Kam dëgjuar profesor Ebu Mensur Muhamed Ibn Abdullah Hamshad, dijetarin e devotshëm, të thotë: Kam dëgjuar Ebu el-Kasim Xheafer Ibn Ahmed el-Mukirri er-Razi të thotë: Dikush lexoi para AbduRrahman Ibn Ebi Hatim er-Razi dhe unë dëgjoja: Kam dëgjuar babanë tim të thotë – kishte për qëllim imamin e qytetit të tij, babanë e tij, Ebu Hatim Muhamed Ibn Idris el-Handhali - të thotë: "Shenja e bidatçinjëve është të folurit keq për ndjekësit e gjurmëve të të Dërguarit dhe shokëve të tij." Shenja e zindikëve është quajtja e tyre ndjekësit e sunetit si të pavlefshëm, duke pasur për qëllim me këtë gjë zhdukjen e Haditheve dhe thënieve të Sahabeve. Shenja e Kaderive është se ata i quajnë ndjekësit e Sunetit "muxhbirin." Shenja e Xhehmive është se ata i quajnë ndjekësit e Sunetit "përngjasues." Shenja e Rafidive është se ata i quajnë ndjekësit e Sunetit "Nabiteh" (të sapolindur, të vegjël) dhe "Nasibeh" (ata që urrejnë Ali Ibn Ebi Talib dhe Ehli Bejtin – familjen e të Dërguarit - dhe që nuk i duan ata, madje i quajnë mosbesimtarë e mëkatarë, siç janë Havarixhët).

Them (autori): Të gjitha këto janë partishmëri. Ndërsa ndjekësve të sunetit nuk u vishet veçse një emër i vetëm dhe ai është "Ndjekësit e Hadithit."

Bidatçinjtë kanë ndjekur të njëjtën rrugë që kanë ndjekur edhe mushrikët në llagapet që u veshin ndjekësve të Sunetit

Them: Unë i kam gjetur bidatçinjtë që në këto emërtime me të cilat kanë quajtur ndjekësit e Sunetit, të kenë ndjekur rrugën dhe mënyrën e mushrikëve me të Dërguarin e Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem). Ata ndërronin shpeshherë emërtimet për të: disa prej tyre e quanin magjistar, të tjerë fallxhi, të tjerë poet, disa e quanin të çmendur, përçarës, shpifës, trillues e gënjeshtar. Ndërsa i Dërguari (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ishte larg dhe i pastër nga të gjitha ato mangësi dhe nuk ka qenë veçse i Dërguar, i zgjedhur dhe Lajmëtar i Allahut. Allahu i Lartësuar thotë: "Shih se çfarë përngjasimesh të veshin ty! Kështu pra, ata kanë dalë në të gabuarën dhe kurrë më nuk gjejnë dot rrugë." Po kështu edhe bidatçinjtë, Allahu i përçmoftë!, kanë thënë fjalë dhe emërtime të ndryshme për mbartësit e Haditheve të tij (sal-lallahu alejhi ue sel-lem), për përcjellësit e transmetuesit e tyre, të cilët marrin për shembull Sunetin e tij (sal-lallahu alejhi ue sel-lem), duke i quajtur disa prej tyre "hashavije [të pavlerë]," të tjerë i quajtën ata "përngjasues," "të vegjël," "armiq të Aliut," etj.

Ndjekësit e Hadithit janë të pastër nga ajo me të cilën akuzohen

Pasuesit e Hadithit janë larg këtyre të metave, të pastër dhe të ruajtur dhe nuk janë veçse ndjekës së Sunetit të pavdekshëm, të rrugës së kënaqshme, të rrugës së drejtë dhe të argumenteve të forta e bindëse. Allahu u ka dhënë sukses atyre në ndjekjen e Librit të Tij, Shpalljes dhe Urdhërit të Tij, si dhe në shëmbëllimin me të Dërguarin e Tij (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) në fjalët e tij, me të cilat ai urdhëroi popullin e tij për vepra dhe

fjalë të mira dhe e ndaloi atë nga të këqijat. I ndihmoi ata për të ndjekur rrugën e tij dhe për udhëzim të drejtë me shtrëngimin pas Sunetit të tij. Ai i hapi gjokset e tyre për ta dashur atë dhe për të dashur prijësit e Fesë së tij dhe dijetarët e popullit të tij. Dhe ai që e do një popull, ai është prej tyre në Ditën e Kijametit, sipas gjykimit të fjalës së të Dërguarit të Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) që thotë: "Njeriu do të jetë (në Botën tjetër) me atë që do."

Prej shenjave të ndjekësve të Sunetit është dashuria për dijetarët e Hadithit dhe pasuesit e tij

Një nga shenjat e Ehli Sunetit është dashuria e tyre për imamët e Sunetit, dijetarët e tij, ndjekësit dhe ithtarët e tij, si dhe urrejtja për prijësit e bidatit, të cilët thërrasin për në Zjarr dhe i drejojnë pasuesit e tyre për në banesën e shkatërrimit (Xhehenem). Allahu i Lartësuar i ka zbukuruar zemrat e ndjekësve të Sunetit dhe i ka ndriçuar ato me dashurinë për dijetarët e Sunetit, si Mirësi dhe Dhuratë prej Tij.

Na ka treguar hafiz el-Hakim Ebu Abdullah (Allahu e fustë në Xhenet atë dhe neve): Na ka treguar Muhamed Ibn Ibrahim Ibn el-Fadl el-Mezki: Na ka treguar Ahmed Ibn Selemeh: Ebu Raxha Kutejbeh Ibn Seid lexoi para nesh librin e tij, "el-Iman" [Besimi], në fund të të cilit thoshte: "Nëse sheh dikënd që e do Sufjan eth-Theurin, Malik Ibn Enes, el-Euzain, Shu'beh, Ibn el-Mubarek, Ebu el-Ahvas, Sherijk, Vekij', Jahja Ibn Seid dhe Abdurrahman Ibn Mehdi, dije se ai është ndjekës i Sunetit." Ahmed Ibn Selemeh tha: Unë shtova me shkrimin tim poshtë të tijit: dhe do Jahja Ibn Jahja, Ahmed Ibn Hanbel dhe Is'hak Ibn Rahavejh. Kur ai arriti te ky vend në libër, vështroi te ne, banorët e Nisaburit, dhe tha: Këta njerëz anojnë shumë nga Jahja Ibn Jahja. Atëherë, ne i thamë: O Ebu Raxha! Çfarë është Jahja Ibn Jahja? Ai tha: Njeri i mirë dhe prijës i muslimanëve. Po ashtu edhe Is'hak Ibn Ibrahim është prijës i muslimanëve. Ndërsa Ahmed Ibn Hanbel është më i madh nga të gjithë ata që përmende.

Ndërsa unë (autori) i bashkëngjita atyre që përmendi Kutejbe (Allahu e mëshiroftë) duke u nisur nga parulla: "Kush i do ata, ai është ndjekës i Sunetit," unë shtova një grup tjetër prej prijësve të dijetarëve të Hadithit, të cilët merren për shembull, në rrugën e të cilëve je i udhëzuar dhe të cilët janë prej grupit të tyre, prej pasuesve dhe prej ithtarëve të tyre, ndjekës serioz të gjurmëve të tyre. Prej tyre janë: Muhamed Ibn Idris esh-Shafii el-Matlibi, imami i paraprirë, zotëriu i madh, dhuruesi i madh për ndjekësit e Islamit dhe të Sunetit, i sakti në gjykime, i inspiruari dhe mësuesi; ai i cili ka punuar në Fenë e Allahut dhe Sunetin e të Dërguarit të Tij (sal-lallahu alejhi ue sel-lem), duke i ndihmuar dhe pastruar ato nga shpifjet e të paqenat; punë që nuk e ka bërë kush tjetër prej dijetarëve të kohës së tij dhe as pas atyre.

Prej atyre të cilët kanë qenë para Shafiut (Allahu e mëshiroftë) po kujtoj Seid Ibn Xhubejr, ez-Zuhri, esh-Sheabij dhe et-Tejmij. Ndërsa pas tyre kanë qenë: el-Lejth Ibn

Sead, el-Euzai, eth-Theuri, Sufjan Ibn Ajejne el-Hilali, Hamad Ibn Selemeh, Hamad Ibn Zejd, Junus Ibn Abijd, Ejubi, Ibn Auni dhe shokët e tyre. Pas tyre vijnë: Jezid Ibn Harun, AbduRazak dhe Xherir Ibn Abdul-Hamid. Pas tyre vijnë: Muhamed Ibn Jahja edh-Dhehli, Muhamed Ibn Ismail el-Buhari, Muslim Ibn el-Haxhaxh el-Kashijri, Ebu Daud es-Sixhistani, Ebu Zur'ah er-Razi, Ebu Hatim dhe i biri i tij, Muhamed Ibn Muslim Ibn Uarah, Muhamed Ibn Eslem et-Tusi, Uthman Ibn Seid ed-Darimi, Muhamed Ibn Is'hak Ibn Huzejmeh – i cili quhej prijësi i prijësve dhe pasha Allahun, ai ka qenë i tillë në kohën e tij -, Ebu Ja'kub Is'hak Ibn Ismail el-Busti, dy gjyshërit e mi para dy baballarëve të mi: Ebu Seid Jahja Ibn Mensur el-Heravi, Udej Ibn Hamdavejh es-Sabuni dhe dy djemtë e tij, dy shpata të Sunetit, Ebu Abdullah es-Sabuni dhe Ebu AbduRahman es-Sabuni.

E shumë të tjerë prej imamëve të Sunetit, të cilët kanë qenë të kapur për të, punonin për përhapjen e tij, thërrisnin në të dhe ua mësonin njerëzve atë.

Këto rreshta që shkrova në këto fletë kanë qenë besimi i të gjithëve atyre, nga i cili nuk ndryshon asnjë prej tyre, por janë bashkuar të gjithë në të dhe kanë rënë dakord të gjithë për nënshtimin e ndjekësve të bidatit, për përçmimin dhe të tallurit e tyre, për largimin dhe dëbimin e tyre, për qëndrimin larg tyre, për mosshoqërimin e mosjetesën me ta, dhe se duke i prerë lidhjet dhe fjalët me ta, afroresh te Allahu i Lartësuar. Ka thënë profesori dhe imami (është për qëllim autori), Allahu e mëshiroftë: "Edhe unë, falë Mirësisë së Allahut të Madhëruar, ndjek gjurmët e tyre, ndriçohem me dritën e tyre dhe këshilloj vëllezërit dhe shokët e mi që të mos rrëshqasin nga ndriçimi i tyre dhe të mos ndjekën tjetër përveç fjalëve të tyre. Mos të humbin kohën me ato bidate të shpikura, të cilat janë përhapur në mesin e muslimanëve dhe nga të cilat sikur të ishte shfaqur qoftë edhe një prej tyre në kohën e atyre prijësve, ata do ta kishin quajtur bidatçi, do t'i prisnin lidhjet me të, do ta përgënjeshtonin dhe do t'i ktheheshin atij me të gjitha këqijat dhe të papëlqyerat. Vëllezërit e mi! Mos t'ju mashtrojë numri madh i bidatçinjëve, sepse kjo është prej shenjave të afrimit të Kijametit, siç ka thënë i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem): "Prej shenjave të Kijametit dhe afrimit të tij është që të pakësohet dija dhe të shtohet injoranca." Dhe "dija" është Suneti, kurse "injanca" është bidati.

Ai që kapet sot për Sunetin e të Dërguarit të Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) dhe punon sipas tij me qëndrueshmëri, pastaj thërret të tjerët në të, shpërblimi i tij është më i madh dhe më i lartë se i atyre që kanë ndjekur këtë rrugë në fillimet e Islamit, sepse i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) ka thënë: "Ai ka shpërblimin e pesëdhjetë muslimanëve." Dikush tha: Shpërblimin e pesëdhjetë prej tyre (të kohës së tij)? Ai (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) tha: "Jo, por sa pesëdhjetë prej jush!" I Dërguari (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) e ka thënë këtë për atë që punon sipas Sunetit të tij në kohën kur të prishet populli i tij.

Kam gjetur të shkruar në një libër të gjyshit tim, imam Ebu Abdullah Muhamed Ibn Udej Ibn Hamdavejh es-Sabuni (Allahu e mëshiroftë): Na ka treguar Ebu el-Abas el-

Hasen Ibn Sufjan en-Nesevi, se el-Abas Ibn Sabijh u ka thënë: Na ka treguar Abdul-Xhebar Ibn Medhahir: Më ka treguar Meamar Ibn Rashid: Kam dëgjuar Ibn Shihab ez-Zuhri të thotë: "Të mësuarit e një Suneti është më i mirë se të bësh adhurim dyqind vjet."

Na ka treguar Ebu Bekr Muhamed Ibn Abdullah Ibn Muhamed Ibn Zekerija esh-Shejbani: Na ka treguar Ebu el-Abas Muhamed Ibn Abdurr-Rahman ed-Deguli: Kam dëgjuar Muhamed Ibn Hatim el-Madhferi të thotë: Kam dëgjuar Amr Ibn Muhamed të thotë: Ebu Muavije ed-Darijr po i tregonte Harun er-Rashidit një Hadith nga Ebu Hurejra (radiallahu anhu) në të cilin thuhet: "Po polemizonin Ademi dhe Musai..." Isa Ibn Xheafer tha: Si mund të ketë ndodhur kjo, kur dihet që ndërmjet Ademit dhe Musait është një kohë e gjatë? Atëherë, iu hodh atij Haruni dhe tha: "Ai të tregon për fjalën e të Dërguarit (sal-lallahu alejhi ue sel-lem), ndërsa ti e kundërshton atë duke pyetur "si?" Vazhdoi t'ia përsëriste këtë deri sa u qetësua.

Detyrimi i dorëzimit para asaj me të cilën ka ardhur i Dërguari (sal-lallahu alejhi ue sel-lem)

Kështu duhet për muslimanin, që ta madhërojë njoftimin e të Dërguarit të Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem) dhe ta presë atë me pranim, dorëzim dhe besim. Gjithashtu duhet që të ndalojë rreptësisht atë që ndjek rrugë tjetër përveç kësaj rruge, të cilën e ka ndjekur edhe Harun er-Rashidi me shembullin e atij që e kundërshtoi njoftimin e saktë që dëgjoi, duke pyetur "si," dhe me qëllim që ta mohojë një gjë të tillë dhe ta quaj të pamundur, duke mos e pritur atë me pranim e dorëzim, ashtu siç duhet pranuar çdo gjë që vjen nga i Dërguari i Allahut (sal-lallahu alejhi ue sel-lem).

Allahu i Madhëruar na bëftë prej atyre që e dëgjojnë Fjalën (Kur'anin dhe Sunetin) dhe e ndjekin atë me të mirë, që kapen në jetën e tyre të kësaj bote për Kur'anin dhe Sunetin! Dhe na largoftë nga pasionet që të humbin, idetë boshe dhe të këqiat përçmuese, me Mirësinë dhe Dhurimin e Tij!

Ky është fundi i librit dhe falënderimi i takon vetëm Allahut, ndërsa Paqja dhe Mëshira e Tij qofshin mbi të Dërguarin e Tij, Muhamedin (sal-lallahu alejhi ue sel-lem), mbi shokët e tij dhe familjen e tij.

Libri ka përfunduar më 17 Rexheb të vitit 1297h.